

HELSINGIN ESIKAUPUNKILIITOS. MIETINTÖ N:O 4

ERIKOISSELVITYS
OULUNKYLÄN LIITOSALUEESTA

OULUNKYLÄN MAALAISKUNTA

YRJÖ HARVIA

Valtioneuvoston määräämä selvitysmies

HELSINGISSÄ 1936

Helsinki 1936. Työväen kirjapaino.

1. ASEMA JA MAASTO.

Oulunkylän liitosalue käsittää yksinomaan Oulunkylän maalaiskunnan.

Kunta, joka alotti toimintansa vuoden 1921 alusta, sijaitsee välittömästi kaupungin alueen pohjoispuolella, liittyen lähinnä Käpylän ja Taivaskallion huvilakaupunginosiin sekä kaupungin kunnalliskodin ja vesijohtolaitoksen uuden pumppuaseman pohjoispuolelle suunniteltuun puistoalueeseen.

Kunnan eteläinen raja kaupunkia vastaan on mutkaileva. Alueen lounaiskulmassa pistää pieni kieleke kaupungin alueeseen ja kaupungin alue vuorostaan työntää rajan keski- ja itäosassa kielekkeen maalaiskunnan alueeseen. Itäraja kulkee kaarena Vantaanjokea pitkin. Pohjoisraja on melkein suora. Myös länsiraja on verrattain ehjä. (Kts. liitteenä olevaa karttaa.)

Kunnan koko pinta-ala on maarekisterin pinta-alatietojen mukaan 593.6 ha. Tästä on maata 589 ha ja vesialuetta 4.6 ha. Tilastollisessa vuosikirjassa on pinta-ala ilmoitettu 625 ha:ksi ja maanmittaushallituksen julkaisussa »Suomen pinta-ala kunnittain v:n 1934 alussa» 586 ha:ksi. Kaupungin viranomaisten toimittamien mittausten mukaan pitäisi maitten pinta-alan olla 574 ha. Tämän suunnikkaan muotoisen alueen suurin pituus on 4.1 km. ja sen leveys yleensä 1.7 km.

Maasto on kaupunkiasutukselle Helsingin oloihin nähden verrattain edullista. Asutukselle sopimatonta suhteellisen korkeata kalliomaastoa on pääasiallisesti vain alueen koillis- ja kaakkoiskulmassa. Muualla on maasto kylläkin kumpuilevaa, mutta metsäisten kukkulain välissä leviää verrattain laajoja tasaisia laaksoja. Huomattavia asutus- ja viljelyskelpoisia alueita on siellä rakentamatta, varsinkin kunnan luoteiskulmalla. Myös metsäseutu kunnan keskiosassa uuden valtamaantien itäpuolella on sopivaa uudelle asutukselle. Ranta-alue Vantaanjoen rannalla on aika matala ja kevättulvien uhkaama.

Esikaupunkiasutus, joka emäradan vartta on levinnyt Oulunkylään, on sijoittunut kahdelle toisistaan erillään olevalle alueelle. Toinen sijaitsee kunnan itäosassa ja toinen länsiosassa. Itäosassa olevan asutuksen liikennekeskus on Oulunkylän asema, josta asutus asemalta johtavaa vanhaa päätieta pitkin on hakeutunut sekä radan pohjois- että eteläpuolelle. Pohjoispuolella olevaa asutusta, joka Petaksen tilan ja Oulunkylän kartanon mailla sijaiten, on Oulunkylän pääasutus ja ulottuu aina kylän pohjoisrajalle, kutsutaan Itäiseksi huvilaryhmäksi. Radan eteläpuolella olevaa osaa kutsutaan Eteläiseksi huvilaryhmäksi. Oulunkylän asemalta länteen edellisistä hieman erillään asemaseudun tasangon reunassa on myös asutusryhmä, jota sanotaan Niittypelloksi. Tämä koskettaa jo kunnan länsiosassa olevaa asutusta. Länsiosassa oleva asutus käytti aikoinaan liikennekeskuksena vanhaa, nyttemmin lakkautettua, 4 km:n päässä kaupungista ollutta Fredriksbergin pysäkkiä, mistä radan länsipuolitse kulki vanha tie Pakinkylään. Myöhemmin sai tämä asutus oman pysäkinsä, Käpylän. Tämän asutuksen pohjoisosaa, joka sijaitsee Oulunkylän kartanon mailla, kutsutaan Läntiseksi huvilaryhmäksi tai Suursuoksi. Sen eteläpuolella Petaksen ja A Kottbyn tilan mailla olevasta asutuksesta kutsutaan erästä osaa Etumetsäksi ja erästä Takametsäksi ja kumpaakin yhdessä toisinaan Väli Taipaleeksi, toisinaan Krämertin alueeksi.

Paitsi rautatietä, johtaa kaupungista Oulunkylään teitä neljältä eri suunnalta.

Etelästä Pasilasta päin tuleva tie on jo mainittu. Vanhin tieyhteys lienee se, mikä tulee asemalle idästä päin nykyiseltä Hämeentieltä, josta se erkanee Vanhankaupungin kohdalla. Kolmas tie tulee Käpylän ja Taivaskallion huvilaesikaupunkien kautta niinkään asemalle. Neljäs ja vastedes tärkeimmäksi tieyhteydeksi muodostuva on uusi suuri valtatie Käpylän kautta Helsingin pitäjän kirkolle. Tämä tie kulkee kunnan keskiosan poikki.

2. MAANOMISTUSOLOT.

Kunnan kameraaliseen jakoon nähden on huomattava, että kuntaan kuuluu ainoastaan yksi kylä, nimittäin Oulunkylän kylä, ja osia Kottbyn yksinäisestä verotalosta.

Oulunkylän kylä jaettiin isojaossa, mikä päättyi v. 1776, viiteen verotaloon. Nämä olivat Landboas N:o 1, Monsas N:o 2, Britas N:o 3, Petas N:o 4 ja Nybondas N:o 5. Näistä kolme ensiksi mainittua, jotka sijaitsivat kylän pohjoisosassa ja joitten maat muodostivat yleensä pitkiä lännestä itään kulkevia suunnikkaan muotoisia tiluskuvioita, aikoinaan oli siirtynyt saman omistajan käsiin, ja olivat ne 1800-luvun lopulla yhdysviljelyksessä Oulunkylän kartanona. Kartano, jonka päärakennukset sijaitsivat kunnan itäosassa, asemalta noin 1 km. pohjoiseen, siirtyi v. 1908 kaupungin omaksi. Paitsi näitä tiloja, joitten yhteinen pinta-ala maarekisterin mukaan on 246.69 ha, omistaa kaupunki Nybondaksen tilan, joka jo kaupungin perustamisen aikoihin lahjoitettiin kaupungille ja jonka nykyinen pinta-ala maakirjan mukaan on 113.37 ha. Vaikka tila kuului niihin maihin, mitkä kaupungille on lahjoitettu »ikuisiksi omaisuudeksi», on sitä käytännössä 1700-luvun alkupuolelta asti käsitetty maistraatintilaksi. Viimeiseltä immisionin haltijalta lunasti kaupunki hallintaoikeuden v. 1910 (kts. Päämietintö siv. 121). Itse Oulunkylän kylän tiloista on ainoastaan Petaksen tila jäänyt yksityisten maanomistajain, lautamies *O. V. Nyströmin* perikunnan haltuun. Tilan maat sijaitsivat kunnan lounaisosassa kaupungin maitten eteläpuolella ja edempänä mainittavan A Kottbyn pohjoispuolella.

Kottbyn yksinäisestä verotalosta kuuluu Oulunkylän kuntaan enää ainoastaan osa. Osa on Gumtähden kartanon ohessa v:n 1906 alusta liitetty kaupunkiin. Tila jaettiin v. 1823 A Kottbyhyn ja B Kottbyhyn. Jälkimmäinen taas jaettiin v. 1909 edellämmainitun liitoksen kameraalista toteuttamista varten Lands-Kottby R. N:o 1¹⁹ ja B2 Kottby R. N:o 1²⁰-nimisiin tiloihin, joista jälkimmäinen siirtyi kaupunkiin. Lands-Kottbyn omistaa kaupunki. Sen maat, pinta-alaltaan maarekisterin mukaan 12.4597 ha, sijaitsivat Oulunkylän aseman lähistöllä rautatieradan kummallakin puolen.

A Kottby on yksityisen maanomistajan, tilanomistaja *Axel Lönngrenin* hallussa. Sen päätilukset ovat kunnan lounaiskulmassa Käpylän pysäkin lähellä. Eräitä pienempiä tiluksia on myös Lands-Kottbyn maitten naapuruuudessa.

Maan osittaminen asuntotarkoituksiin pääsi Oulunkylässä alkuun aikaisemmin kuin useimmilla muilla liitosalueilla, eli 1880-luvun alkupuolella. Osittaminen tapahtui alkuaan pääasiallisesti Oulunkylän aseman lähistöllä A Kottbyn ja Petaksen tilojen mailla sekä samojen tilojen mailla kunnan lounaiskulmalla myöhemmin perustetun Käpylän pysäkin lähellä. Myöskin kunnan koillisosassa Oulunkylän kartanon mailla eroitettiin jonkunverran tiloja. Vuoteen 1908 mennessä, jolloin kaupunki suoritti tärkeimmät maanostonsa Oulunkylässä, oli 1 ha:a pienempiä tiloja syntynyt kaikkiaan 57 ja 1—5 ha:n suuruisia tiloja 19. Pian sen jälkeen, kun kaupunki oli tullut suurimmaksi maanomistajaksi, lohottiin Petaksen ja A Kottbyn tiloista 41 tilaa alle 1 ha:n. Tämä tapahtui v. 1911. Sen jälkeen keskeytyivät tämántapaiset lohkomiset pitkiksi ajoiksi. Vasta 1920-luvun lopulla ryhtyivät mainittujen yksityisten haltuun jääneiden tilojen omistajat jälleen jonkunverran laajemmassa mitassa harjoittamaan

maanosittamista. Yksityiskohtainen selvitys lohkomistoimitusten ja eri vuosina syntyneiden uusien erikokoisten tilojen lukumäärästä on esitetty oheellisessa taulukossa.

Vuoden 1932 lopussa oli Oulunkylän kunnassa erikokoisia tiloja seuraavat määrät:

Alle 0.5 ha	143
0.5—1 »	19
1—5 »	13
5—10 »	7
10—15 »	4
15—25 »	1
25—50 »	2
50—100 »	1
yli 100 »	2
	Yhteensä 192

Tilojen lukumäärä ei osoita maanomistajien lukumäärää. Suuri määrä Petaksen ja A Kottbyn tiloista eroitettuja pienimpiä tiloja oli vielä kantatilan omistajain hallussa.

Kunnan alueella olevien alkuperäisten tilojen entiset ja niitten kantaosien (nyk. rekisterinumero alla sulkuumerkeissä) nykyiset pinta-alat maarekisterin mukaan ovat seuraavat:

T i l a:	Ent. ala	Nyk. ala
Landboas R. N:o 1 (R. N:o 1)	116.81 ha	114.02 ha
Monsas R. N:o 2 (R. N:ot 2 ¹ ja 2 ²)	58.82 »	44.66 »
Britas R. N:o 3 (R. N:o 3)	88.31 »	88.01 »
Petas R. N:o 4 (R. N:ot 4 ¹⁵⁵)	¹⁾ 83.31 »	24.7635 »
Nybondas R. N:o 5 (R. N:o 5 ¹ ja 5 ²)	¹⁾ 136.45 »	113.87 »
Kottbyn yksinäinen verotalo R. N:o 1:		
A. Kottby R. N:o 1 ¹ (R. N:o 1 ⁷²)	¹⁾ 72.4 »	36.2792 »
Lands-Kottby R. N:o 1 ¹⁹ (R. N:ot 1 ¹⁹)	¹⁾ 25.3 »	12.4597 »

Näistä tiloista on maanmittaushallituksen huhtikuun 7 päivänä 1935 tekemällä päätöksellä Landboas R. N:o 1, Monsas R. N:o 2¹ ja 2², Britas R. N:o 3 ja Lands-Kottby R. N:o 1¹⁹ sekä allamainitut R. N:ot 2⁶ ja 3¹ yhdistetty Oulunkylän kartano-nimiseksi tilaksi R. N:o 6, pinta-ala 261.4097 ha.

Kaupunginkin omistamista tiloista on, ennenkuin ostetut tilat joutuivat kaupungin haltuun, eroitettu tiloja. Osan näistä on kaupunki myöhemmin lunastanut takaisin. Niinpä omistaa kaupunki aikomaan Monsaksen ja Britaksen tiloista eroitettun ent. Uudenmaan Hevosystävään yhdistyksen raviradan R. N:ot 2⁶ ja 3¹, pinta-alaltaan 2.26 ha. Tästä on osa luovutettu Oulunkylän kunnalle urheilukentäksi niin pitkäksi aikaa kuin aluetta käytetään urheilukenttänä. Petaksen tilasta eroitettuja tiloja omistaa kaupunki seuraavat: Kullatorp-niminen alue, johon kuuluvat rekisterinumeroit 4⁴⁰—4⁴⁴, pinta-alaltaan yhteensä 1.67 ha; Kallionokka-niminen alue, R. N:o 4¹³², pinta-alaltaan 0.3311 ha; tämän pohjoispuolella olevat pienet Oulunkylän viemärit-nimiset tilat R. N:ot 4¹⁴⁰, 4¹⁴², 4¹⁴⁶, 4¹⁴⁸ ja 4¹⁵⁰, pinta-alaltaan yhteensä 0.3002 ha; sekä erään lahjoituksen perusteella Sofialehto-nimisen huvilapalstan, R. N:o 4²⁹, pinta-alaltaan 0.247 ha.

Kaupungin Oulunkylässä omistamien maiden pinta-ala on siten yhteensä noin 377 ha. Tämä on 64 % kunnan maa-alueen koko pinta-alasta.

¹⁾ Luvut on saatu laskemalla yhteen maarekisterissä talon alustuksen alla olevat tilat.

Kiinteistöjenmuodostus Oulunkylän liitosalueella.

Lohkomisvuosi	Lohkomistoimituksessa syntyneitä tiloja, joiden pinta-ala oli:								Yhteensä uus- ia tiloja
	—1	1—5	5—10	10—15	15—25	25—50	50—100	100—	
	h e h t a a r i a								
—1890	8	6	1	—	—	4	4	—	23
1891—1895	6	1	—	—	—	—	—	—	7
1896—1900	1	1	2	2	1	1	2	—	10
1901	8	2	—	—	—	1	—	—	11
1902	5	1	—	—	—	—	—	—	6
1903	4	—	—	—	—	—	—	—	4
1904	1	1	—	—	—	—	—	—	2
1905	3	—	—	—	—	—	1	—	4
1906	1	1	—	—	1	1	—	—	4
1907	9	2	—	—	—	—	—	—	11
1908	11	4	—	—	1	—	2	1	19
1909	—	5	3	—	—	—	1	—	9
1910	—	—	—	2	—	—	2	—	4
1911	41	—	—	—	—	—	—	—	41
1912	3	—	—	—	—	—	—	—	3
1913	1	—	—	—	—	1	—	—	2
1914	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1915	2	—	—	—	—	—	—	—	2
1916	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1917	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1918	3	—	—	1	—	—	—	—	4
1919	1	1	—	—	—	—	—	—	2
1920	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1921	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1922	2	—	—	—	—	—	—	—	2
1923	1	—	1	—	—	—	—	—	2
1924	4	—	—	—	—	—	—	—	4
1925	8	1	1	1	—	—	—	—	11
1926	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	17	3	1	—	—	—	—	—	21
1928	15	—	2	1	—	1	—	—	19
1929	6	2	—	1	—	1	—	—	10
1930	4	1	2	—	—	—	—	—	7
1931	10	1	1	3	1	—	—	—	16
1932	1	—	—	—	—	1	—	—	2
1933	1	—	—	—	—	1	—	—	2
1934	2	—	—	—	—	—	—	—	2
1935	3	1	1	—	—	—	—	1	6

Kun kaupunki osti Oulunkylän kartanon, oli siitä annettu vuokralle 70 asuntonttia, joita kuitenkin ei oltu erotettu. Näiden vuokra-aika päättyy eri ajoin vuosina 1946—1956. Kaupungin tultua maanomistajaksi, on tonttien vuokraaminen asuntotarkoituksiin yleensä keskeytetty. Nykyään on kaupungin mailla Oulunkylässä kaikkiaan 92 asuntotarkoituksiin vuokrattua tonttia.

Kaupungin mailta on Oulunkylän kunnalle vuokrattu kolme tonttialuetta, nimittäin kaksi aluetta kansakoulua varten, toinen n. s. Päiväkummun suomalaista kansakoulua varten, pinta-alaltaan 0.372 ha, ja toinen rakentamatta jäänyttä ruotsalaista kansakoulua varten, pinta-alaltaan 0.432 ha, joitten vuokra-aika päättyy, edellisen v. 1974 ja jälkimmäisen v. 1972, sekä yksi palsta kunnalliskotia varten, pinta-alaltaan 0.390 ha, jonka vuokra-aika päättyy v. 1946. Lisäksi on aikoinaan Helsingin kunnalle vuokrattu kansakoulupalsta, 0.564 ha:n alue, jonka vuokra-aika päättyy v. 1939. Tällä tontilla on n. s. Torpabackan kansakoulu, joka nykyään myös on Oulunkylän kunnan hoidossa.

Kaupungin omistamista viljelysmaista on noin 61 ha kaupungin omassa viljelyksessä. Noin 43 ha on annettu vuokralle viiden vuoden ajaksi kerrallaan.

Kaupungin omistamille tiloille Oulunkylässä on sijoitettu eräitä pienempiä kunnallisia laitoksia. Nämä ovat Oulunkylän lastenkoti Oulunkylän kartanossa ja Kullatorpan lastenkoti, mitkä ovat kaupungin lastensuojelulautakunnan alaisia, sekä Oulunkylän kesäpäiväkoti, joka sijaitsee entisen raviradan eräissä rakennuksissa ja on terveydenhoitolautakunnan alainen.

Myös valtio omistaa Oulunkylässä maita. Pääasiallinen osa näistä on rautateiden tarpeisiin pakkolunastettuja alueita. Landboaksen ja Britaksen tiloista on pakkolunastettu maarekisterissä yhtenä käsiteltyt R. N:ot (1, 3)¹, pinta-alaltaan 7.56 ha. Monsaksen tilasta R. N:ot 2^{3—5}, pinta-alaltaan yhteensä 1.37 ha, Petaksesta R. N:ot 4^{3—4}, 4^{5b}, 4⁸⁸ ja 4⁹⁵, pinta-alaltaan yhteensä 2.254 ha, Nybondaksen tilasta R. N:ot 5^{3—4}, ja 5^{4 b}, yhteensä 2.49 ha, sekä A Kottbyn tilasta R. N:ot 1^{3—4}, 1³⁷, 1⁴⁵ ja 1⁶⁴, pinta-alaltaan 11.3453. Näitten maarekisteristä saatavien tietojen mukaan on valtionrautateiden tarpeisiin pakkolunastettu kaikkiaan 25.0193 ha. Paitsi näitä alueita, on valtion hallussa eräs verrattain huomattava 39.77 ha:n suuruinen alue kunnan länsirajalla, mikä on pakkolunastettu Pasilassa olevan ampumaradan suojelusalueeksi. Tämä Petaksen, Nybondaksen, Monsaksen ja A Kottbyn tiloista erotettu alue jakaantuu seuraaviin rekisterinumeroihin: 4¹¹, 5^{5—6}, 2⁷ ja 1⁶. Vielä omistaa valtio oston kautta hankitun Petaksesta erotetun tilan R. N:o 4¹⁵⁶, pinta-alaltaan 0.2044 ha, mikä on hankittu Oulunkylän poliisiasemaa varten. Valtion Oulunkylässä omistamien maiden pinta-ala on siten yhteensä 65 ha. Tämä on 11 % kunnan koko maa-alasta.

Yksityisten maanomistajien hallussa on maata noin 147 ha. Tästä on noin 30 ha eli 5.1 % kunnan koko maa-alasta asuntotilojen haltijoilla ja noin 117 ha eli 19.9 % koko maa-alasta maataloudenharjoittajilla.

Oulunkylän kunta itse ei omista maata, ei myöskään seurakunta.

3. RAKENNUS- JA ASUNTO-OLOT.

Vuonna 1930 toimitetun kiinteistölaskennan mukaan oli Oulunkylässä 365 rakennettua kiinteistöä. Näistä oli 103 eli 28.2 % omalla maalla ja 262 eli 71.8 % vuokra-
maalla. Kun kaupunki on antanut vuokralle vain 92 asuntonttia, on loput eli 170 tonttia yksityisiltä, siis pääasiassa Petaksen ja A Kottbyn tilojen omistajilta vuokrat-
tuja. Oulunkylä onkin se liitosalue, missä asuntonttien vuokraaminen yksityisiltä maanomistajilta on yleisintä.

Mitä muihin sanotussa kiinteistö-laskennassa todettuihin seikkoihin tulee, niin oli lämmitettävien rakennusten luku 595. Näissä oli 1,211 huoneistoa, joista 1,181 oli käytettyä ja 30 vuokraamatta. Huoneita oli 3,013, joista 2,956 käytettyä ja 57 vuokraamatta. Käytettyjen huoneistojen ja huoneiden ryhmittymisestä hallintamuodon ja käytön mukaan saatiin seuraavat tiedot:

Käyttö.	Huoneistoja			Huoneita		
	Omist. hallussa	Vuokral. hallussa	Yhteensä	Omist. hallussa	Vuokral. hallussa	Yhteensä
Yksinomaan asumiseen	291	708	999	1,028	1,473	2,501
Asumisen ohella muihin tarkoituks.	21	9	30	146	43	189
Yksinomaan muuhun kuin asumiseen	18	134	152	55	211	266
Yhteensä	330	851	1,181	1,229	1,727	2,956

Yksinomaan asumiseen sekä asumisen ohella muihin tarkoituksiin käytettävistä huoneistoista oli käytettyjä huoneistoja kaikkiaan 1,003 ja samoin käytettyjä huoneita 2,533. Nämä huoneistot ryhmittyivät huoneluvun sekä niissä asuvan henkilömäärän mukaan seuraavasti:

	Huoneistoja		Asukkaita	
	luku	%	luku	%
1 huoneen huoneistoja	248	24.7	565	16.9
2 » »	391	39.0	1,254	37.4
3 » »	160	15.9	595	17.8
4 » »	99	9.9	389	11.6
5 » »	47	4.7	212	6.3
6 » »	35	3.5	200	6.0
7 » »	12	1.2	68	2.0
8 » tai suurempia huoneistoja	11	1.1	66	2.0
Yhteensä	1,003	100.0	3,349	100.0

Mainittakoon tässä yhteydessä vielä, että liika-asuttuja huoneistoja oli ainoastaan 114. Liika-asuttujen huoneiden luku oli 144 eli 5.7 % ja niissä asui 529 henkeä eli 15.8 % koko väestöstä. Keskimäärin asui 100 huonetta kohti 132 henkeä. Asunto-olot liitosalueella ovat siten suhteellisen hyvät, parhaimpia esikaupunkialueella ja huomattavasti paremmat kuin itse kaupungissa.

4. VÄESTÖLOT.

Edellä on jo mainittu eräs Ouhunkylän liitosalueen väkiluku vuoden 1930 lopulla toimitetun asuntolaskennan mukaan. Tämä luku osoittaa kuitenkin vain asuissa huoneistoissa asuvia ja oli 3,349. Kunnassa asuvia oli saman laskennan mukaan 3,428. Henkikirjan mukaan oli asukasmäärä v:n 1931 alussa 3,282.

Liitosalueen hengillekirjoitetun asukasluvun kehitys vv. 1904—1935 on ollut seuraava:

	Asukasluku	Lisäys (+) tai vähentyminen (—)		Asukasluku	Lisäys (+) tai vähentyminen (—)
1904	583	.	1920	2,275	+229
1905	716	+133	1921	2,644	+369
1906	682	— 34	1922	2,820	+176
1907	1,004	+322	1923	2,867	+ 47
1908	1,538	+534	1924	3,018	+151
1909	1,723	+185	1925	3,226	+208
1910	1,959	+236	1926	3,248	+ 22
1911	2,122	+163	1927	3,359	+111
1912	2,054	— 68	1928	3,377	+ 18
1913	2,093	+ 39	1929	3,617	+240
1914	2,047	— 46	1930	3,282	—335
1915	1,958	— 89	1931	3,282	± 0
1916	2,257	+299	1932	3,433	+151
1917	2,382	+125	1933	3,373	— 60
1918	2,317	— 65	1934	3,419	+ 46
1919	2,046	—271	1935	3,592	+173

Oulunkylässäkin oli, kuten ylläesitetty taulukko osoittaa, vuosisadan ensimmäisen vuosikymmenen loppupuoli ensimmäistä nousuaikaa. Jo vuosikymmenen lopulla oli asukasmäärä noussut 2,000 paikkeille, jossa se pysyi pienin vaihteluin ylös- ja alaspäin koko 1910-luvun. Vasta 1920-luvulla, jolloin maailmansodan jälkeinen asuntopula kaupungeissa vallitsi, alkoi väestö kiinteästi kasvaa, saavuttaen huippumääränsä v. 1929. Senjälkeen on asukasluku osoittanut alenemisen oireita.

Väestön ryhmittäminen tilaston pääelinkeinohaarojen eli ammatin perusteella oli seuraava:

	Henkeä	%
Maatalous	105	3.1
Teollisuus ja käsityö	1,264	36.9
Kauppa	547	15.9
Liikenne	299	8.7
Julkinen toiminta ja vapaat ammatit	398	11.6
Kotitaloustyö, sekatyöläiset y. m.	466	13.6
Ilman ammattia, ammatti tuntematon	349	10.2
Yhteensä	3,428	100.0

Maataviljelevä väestö on siis supistunut ainoastaan 3.1 %:iin koko väestöstä. Varsinaista maanviljelystä harjoittava väestö on sitäkin pienempi, sillä maatalouden ammattiryhmään on luettu myös esim. kauppapuutarhan hoidossa toimivat henkilöt, jollaisia on joku määrä. Yksityisten toimesta harjoitetaan varsinaista maataloutta nykyään enää vain yhdellä tilalla, nim. A Kottbyn tilalla, ja sitäkin verrattain suppeassa mitassa. Huomattavin maatalouden harjoittaja on kaupunki. Suurimman väestöryhmän muodostaa teollisuuden ja käsityön ryhmä, mikä v. 1930 oli 36.9 %. Suurin osa tähän ryhmään luetuista henkilöistä on työväestöä. Sen toimeentulo on ilmeisesti suhteellisen hyvä, päättäen m. m. siitä, että sen 334 perheen päämiestä vastasi 198 vaimoa, joilla ei ole ammattia ja jotka siis yleensä hoitavat perheen kotitaloutta. Varsin huomattava osa työväestöstä on rakennustyöläisiä.

Perheitten päähenkilöiden ja yksityisten itsenäisten päähenkilöiden asema ammatissaan oli seuraava:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä	%	
Itsenäisiä elinkeinonharjoittajia	98	64	162	10.6	
Päälystötä	10	2	12	0.8	
Ylempää teknillistä henkilökuntaa	44	18	62	4.0	
Virkamiehiä ja konttorihenkilöitä	164	208	372	24.3	
Työnjohtajia ja esimiehiä	19	1	20	1.3	
Työntekijöitä ja palveluskuntaa	565	339	904	59.0	
	Yhteensä	900	632	1,532	100.0
Päähenkilöitä, joiden asema oli tuntematon ...	124	145	269		

Puheenaolevassa väestölaskennassa todettiin, että kaupungissa toimessa olevia oli 834. Tämä on 46.3 % kaikista ammattia harjoittavista päähenkilöistä, joita ammatiltaan tuntemattomat mukaanluettuina oli 1,801. Kaupungissa toimessa olevia on ilmeisesti kaikista eri ammattiryhmistä ja eri asemassa olevia.

Perheaseman mukaan jakaantui väestö seuraavalla tavalla:

Perheen päähenkilöitä ja yksityiset itsenäiset päähenkilöt:	Henkeä	%
Miehiä	1,024	29.9
Naisia	776	22.6
Päähenkilöiden vaimot, joilla ei ollut ammattia	542	15.8
Muut perheen jäsenet ilman ammattia:		
Yli 15 vuoden	277	8.1
Alle 15 vuoden	809	23.6
	Yhteensä	3,428
		100.0

Kunnan väestöstä oli v:n 1930 väestölaskennan mukaan suomenkielisiä 2,238 eli 65.3 %, ruotsinkielisiä 1,110 eli 32.4 % ja muunkielisiä 80 eli 2.3 % koko väestöstä.

5. TALOUDELLISET OLOT.

Edelläesitetystä selvityksestä liitosalueen väestöoloista saa jo viitteitä paikkakunnan yleisten taloudellisten olojen luonteesta.

Paikkakunnan oma taloudellinen elämä on verrattain heikkoa. Varsin suuri osa väestöstä saa toimeentulonsa kaupungin tuotantolaitoksissa, liikkeissä, virastoissa ja laitoksissa, jokin määrä myös valtionrautateilla. Mainittu prosenttimäärä, 46.3 %, joka osoittaa kaupungissa toimeentulonsa saavien osaa kaikista ammattia harjoittavista päähenkilöistä, onkin korkein tällainen prosenttimäärä liitosalueilla. Paikkakunta kuuluu siten lähemmin kuin mikään muu kaupungin yleiseen talouspiiriin. Myöskin sikäli kuuluu paikkakunta kiinteästi kaupungin talouspiiriin, että kaupunki on, kuten jo on mainittu, paikkakunnan suurin maa- ja myös metsätaloudenhoitaja. Paikkakunnan yksityinen maatalous on aivan mitätöntä.

Liitosalueella toimivia teollisuuslaitoksia on varsin harvoja. Nämä ovat: Yhtyneet Vallilan Puutavara OY. ja Oulunkylän Halkoliike, Äggelby Vedcentral, E. Waltamon kirjapaino sekä Carl Freund'in matto- ja nukkakangaskutomo. Näitten laitosten yhteinen työntekijäluku on vain noin 25 ja niitten tuotannon bruttoarvo oli v. 1932 vain 1,554,200 markkaa. Näitten teollisuuslaitosten luonteesta voidaan päätätä, että ne työskentelevät pääasiallisesti kaupungin kulutusta silmälläpitäen.

Paikkakunnan taloudellisiin oloihin saadaan luonnollisesti valaistusta myös verotilastosta.

Kunnallisverotusta varten toimitetussa taksoituksessa käytetty tulojen ryhmitys tarjoaa mahdollisuuksia todeta, mistä päälähteistä paikkakunnan asukkaat saavat tuloja. Verotettavat tulot jakaantuivat vv. 1929—1933 toimitetuissa taksoituksissa, joissa aina edellisen vuoden tulot todettiin, eri tuloluokkiin seuraavalla tavalla:

Vuosi	Verolippuja	Talosta, tontista ja maasta		Elinkeinosta ja liikkeestä		Palkka- y.m. tulot		Yhteensä Smk.
		Smk.	%	Smk.	%	Smk.	%	
1929	3,378,600	11.4	1,389,600	4.7	24,752,100	83.9	29,520,300
1930	1,577	3,280,100	12.7	1,138,000	4.4	21,501,500	82.9	25,919,600
1931	1,542	2,885,800	12.6	1,085,300	4.8	18,821,300	82.6	22,792,400
1932	1,556	2,916,600	13.6	793,700	3.7	17,733,600	82.7	21,443,900
1933	1,557	3,012,400	14.2	892,500	4.2	17,344,700	81.6	21,249,600

Tämä tilasto osoittaa sen, mikä jo edellä todettiin, että valtavasti suurin osa väestöstä saa toimeentulonsa palknauttijoina. Kun paikkakunnan omat liikeyritykset ja laitokset, jotka voisivat pitää henkilökuntaa ja työväestöä palveluksessaan, ovat varsin vähäiset ja heikot, elinkeinosta ja liikkeestä saadut tulot ovat olleet vain hieman yli 4 %, on selvää, että palkkatulot pääasiallisesti saadaan kaupungista. Kaupungissa jakaantuivat verotettavat tulot eri tuloluokkien kesken esim. v. 1932 toimitetussa taksoituksessa siten, että tulot talosta, tontista ja maasta olivat 14.6 %, elinkeinosta ja liikkeestä 20.6 % ja palkka- y.m. tulot 64.8 % kaikista verotettavista tuloista.

Myöskin taloudellinen elämä yleensä, sellaisena kuin se ilmenee väestön tulojen suuruudessa, on luonnollisesti Oulunkylässä paljon heikompaa kuin kaupungissa. Tämän huomaa m.m. verrattaessa verotettavien tulojen kokonaismäärää asukasluokun. Sensijaan taloudellinen pohja Oulunkylässä on parempi kuin yleensä esikaupunkialueilla. Allamainittuina vuosina tuli keskimäärin asukasta kohti Oulunkylässä, eräillä muilla esikaupunkialueilla ja kaupungissa seuraavat tulomäärät:

V u o s i	Oulunkylä Smk.	Pakinkylä Smk.	Malmi — Tapanila Smk.	Haaga Smk.	Kaupunki Smk.
1929	8,162	6,013	6,328	8,078	15,954
1930	7,898	5,273	6,359	7,331	14,600
1931	6,945	4,589	5,312	6,346	13,337
1932	6,246	4,029	4,570	5,336	11,223
1933	6,300	3,618	4,288	5,133	10,745

Oulunkylän taloudellisen elämän suhteellinen heikkous kaupunkiin verrattuna ilmenee myöskin siitä, miten verovelvolliset ja verotettavat tulot jakaantuvat tulojen eri suuruusluokkiin. Tämä oli esim. v. 1931 toimitetun taksoituksen mukaan, jossa perusvähennys, kuten Oulunkylässä jatkuvasti, oli 2,500 markkaa ja lapsivähennys 1,200 markkaa, seuraava:

Tulot Smk.		Verotettuja			Veroäyryjä		
		Oulunkylä		Kau- punki % ₀	Oulunkylä		Kau- punki % ₀
		Luku	% ₀		Luku	% ₀	
Alle 2,000	231	14.7	8.4	2,637	1.0	0.5	
2,000— 5,999	223	14.1	23.4	9,651	3.7	3.6	
6,000— 9,999	242	15.3	13.9	20,162	7.8	4.3	
10,000— 19,999	418	26.5	22.6	63,611	24.5	13.0	
20,000— 49,999	397	25.2	24.2	113,407	43.8	27.2	
50,000— 99,999	56	3.6	4.4	38,001	14.7	11.9	
Yli 100,000	10	0.6	3.1	11,727	4.5	39.5	
	Yhteensä	1,577	100.0	100.0	259,196	100.0	100.0

Suuret veronmaksajat ovat kaupunkiin verrattuna Oulunkylässä harvalukuisat ja pienimpään tuloryhmään kuuluvia veronmaksajia on suhteellisesti enemmän kuin kaupungissa. Sensijaan on sellaisten veronmaksajien ryhmä, joitten tulot ovat 10,000 ja 50,000 välillä, suhteellisesti voimakkaammin edustettuna kuin kaupungissa. Oulunkylän asujamisto on siten huomattavalta osalta n.s. »keskiluokkaa».

6. KUNNAN ALUE.

Oulunkylän maalaiskunta aloitti, kuten aikaisemmin on mainittu, toimintansa Helsingin maalaiskunnasta eronneena kuntana v:n 1921 alusta. Oulunkylä oli valtioneuvoston toukokuun 10 päivänä 1919 antaman päätöksen nojalla eronnut Helsingin pitäjästä itsenäiseksi seurakunnaksi v:n 1920 alusta. Jo ennenkuin uusi seurakunta oli aloittanut toimintansa, oli Helsingin maalaiskunnan valtuusto ensin joulukuun 17 päivänä 1917 Oulunkylän taajaväkisen yhdyskunnan aloitteesta ja toisen kerran marraskuun 24 päivänä 1919 päättänyt suostua Oulunkylän maalaiskunnan eroamiseen Helsingin maalaiskunnasta. Päätös, jolle ei hankittu minkään valtion viranomaisen vahvistusta, voitiin eräiden järjestelyvaikeuksien johdosta panna täytäntöön vasta yllämainitun vuoden 1921 alusta (kts. Päämietintö siv. 42 ja 191—195).

Päätökset Oulunkylän maalaiskunnan alueesta eivät kaikissa kohden ole selvät ja syntyneet asianmukaisessa järjestyksessä. Seurakunnan muodostamista koskevan valtioneuvoston päätöksen mukaan tuli Oulunkylän seurakunnan alueena olemaan Oulunkylän taajaväkisen yhdyskunnan alue. Yhdyskunnan alue taas oli senaatin päätöksissä vv:lta 1906 ja 1908 määritelty siten, että tähän alueeseen luettiin Oulunkylän kylä ja Kottbyn yksinäinen verotalo. Yhdyskunnan valtuusto oli jo v. 1915 ryhtynyt toimenpiteisiin yhdyskunnan rajojen viralliseksi vahvistamiseksi, mutta maaherran vahvistusta ei milloinkaan liene saatu. Kun kuitenkin vv:n 1906 ja 1908 päätöksiä on tulkittu siten, että ensin taajaväkisen yhdyskunnan sekä sittemmin seurakunnan ja kunnan alueeseen on luettu kaikki Oulunkylän kylän tiloista ja Kottbyn tilasta aikoinaan erotetut tilat ja myös koska ampumaradan suojelusalueeseen kuuluvat pakkolunastetut tilat on viety Oulunkylän maalaiskuntaa käsittävään maarekisteriin eikä säilytetty Helsingin maalaiskunnan maarekisterissä, on tässä selvityksessä lähdetty siitä, että myös tämä ampumaradan suojelualue kuuluu Oulunkylän maalaiskuntaan. Oulunkylän maalaiskunnan viranomaisilla ei ole ollut kiinteätä kantaa kysymyksessä, minne tämä alue kuuluu.

Oulunkylän maalaiskunnan alueeseen luetaan siis kaikki Landboaksen verotaloon N:o 1, Monsaksen verotaloon N:o 2, Britaksen verotaloon N:o 3, Petaksen verotaloon N:o 4, Nybondaksen kruununtilaan N:o 5 ja Kottbyn yksinäiseen verotaloon N:o 1 kuuluvat ja niistä eroitettut tilat, lukuunottamatta B Kottbyn tilasta kaupunkiin siirrettyjä osia.

7. KUNNAN YLEINEN HALLINTO.

Oulunkylän maalaiskunnan valtuustoon kuuluu 15 jäsentä. Näistä on joulukuussa 1933 toimitetun vaalin nojalla 3 valittu suomenkielisten porvarillisten, 6 ruotsinkielisten porvarillisten ja 6 sosialidemokraattien listoilta.

Kunnallinen äänioikeus oli sanotuissa vaaleissa 2,109 henkilöllä. Näistä käytti äänioikeuttaan 1,042 eli 49.4 % äänioikeutetuista. Ruotsinkielisten porvarillisten listoja äänesti 411 eli 39.4 %, sosialidemokraattien listoja 381 eli 36.6 % ja suomenkielisten porvarillisten listoja 250 eli 24 % kaikista vaaliin osaaottaneista.

Valtuustolla on marraskuun 21 päivänä 1921 hyväksytty työjärjestys.

Kunnallislautakuntaan kuuluu esimies, varaesimies ja neljä jäsentä.

Kunnallistoimistossa on seuraavat virat:

Kunnankirjuri, ohjesääntö hyväksytty elokuun 14 päivänä 1923, vuosipalkka 12,000 markkaa, irtisanomisaika 3 kuukautta.

Kunnankamreeri, ohjesääntö hyväksytty elokuun 14 päivänä 1923, vuosipalkka 12,000 markkaa, irtisanomisaika 3 kuukautta. Kamreerin tehtäviin kuuluu myös kirjanpito ja avustaminen veronkannossa.

Kunnanrahastonhoitaja, johon on yhdistetty kanslistin tehtävät, ohjesääntö hyväksytty elokuun 14 päivänä 1923, vuosipalkka 19,200 markkaa, irtisanomisaika 3 kuukautta. Rahastonhoitaja toimii myös köyhäinlaitokunnan rahastonhoitajana ja taksoituslautakunnan sihteerinä.

Rakennusmestari, ohjesääntö hyväksytty elokuun 19 päivänä 1932, vuosipalkka 20,400 markkaa, irtisanomisaika 2 kuukautta.

Omaa kunnantaloa ei ole, vaan sijaitsee valtuuston kokoushuone ja kunnallistoimisto vuokrahuoneistossa, josta vuosivuokra on 7,200 markkaa.

Kunnan yleiset hallintomenot nousivat v. 1934 Smk:aan 93,262: 90 eli 3.9 %:iin kokonaismenoista.

8. RAKENNUSTOIMINNAN VALVONTA.

Oulunkylän esikaupunkialueet ovat samoin kuin useimmat muut Helsingin esikaupungit rakennetut ilman asemakaavaa ja rakennusjärjestystä. Jonkinlaisia omatekoisia jaoitussuunnitelmia ovat maanomistajat kuitenkin useimmilla alueilla käyttäneet. Sen kautta, että rakennustontit ja myös rakennukset yleensä luontevasti on sijoitettu maastoon ja rakennustontit myös ovat suhteellisen suuret, ei alueen asemakaavoittaminen vastaisuudessa tule tuottamaan sanottavia vaikeuksia eikä suurempia rakennusten lunastuskustannuksia. Rakennusten ulkonaiset puutteellisuudet ja mauttomuudet peittyvät kumpuilevan maaston metsikköihin ja rakennuksia usein ympäröiviin istutuksiin. Aseman lähimmässä ympäristössä on kuitenkin eräitä seutua rumentavia suurehkoja rakennuksia. Myös n.s. Etumetsän alue on ulkonaisesti epätydyttävä.

Yrityksiä rakennustoiminnan järjestämiseen eriluontoisten asemakaavallisten suunnitelmien avulla on kylläkin tehty, vaikka ne eivät ole johtaneet tuloksiin.

Oulunkylän ollessa vielä taajaväkisen yhdyskunnan asteella, hyväksyi Helsingin maalaiskunnan valtuusto huhtikuun 17 päivänä 1915 yhdyskuntaa varten asemapiirroksen, jonka tuli vastata taajaväkisistä yhdyskunnista annetussa asetuksessa edellytettyjä asemapiirroksia. Suunnitelma oli kuitenkin monessa suhteessa puutteellinen

ja eräitten viranomaisten tehtyä sitä vastaan huomautuksia, luopui sanotun maalaiskunnan valtuusto jo tekemästään esityksestä kuvernöörille asemapiirroksen vahvistamisesta. Esitys muutettiin niin, että se koskisi ainoastaan yhdyskunnan rajoja, mutta tätäkään karttaa ei liene vahvistettu, kuten aikaisemmin on kerrottu.

V. 1916 teki Helsingin maalaiskunnan valtuusto uuden aloitteen asiassa. Kaupunginvaltuustolle toukokuun 2 päivänä sanottuna vuonna lähettämässään kirjelmässä pyysi kunnan valtuusto, että kaupunki, joka kunnan valtuuston ilmoituksen mukaan omisti 75 % yhdyskunnan alueesta, laadituttaisi Oulunkylälle rakennuskaavan. Kaupungin rakennustoimiston asemakaavaosastolla ryhdyttiinkin laatimaan ehdotusta tällaiseksi rakennuskaavaksi ja valmistui se v. 1920. Sillä välin oli Oulunkylä päättänyt erota Helsingin maalaiskunnasta ja kun rahatoimikamari pyysi uuden kunnan valtuuston lausuntoa ehdotuksesta, asetui tämä asiassa vastahankaiselle kannalle. Huhtikuun 29 päivänä 1924 päätti se rahatoimikamarille ilmoittaa puoltavansa ehdotusta sillä ehdolla, ettei Oulunkylän kunnalle siitä koituisi mitään kuluja ja etteivät yksityisten edut joutuisi siitä kärsimään. Kunnan valtuuston kantaa ei rahatoimikamari voinut hyväksyä, vaan ilmoitti kunnan valtuustolle, että ellei kunta suostuisi yhteistoimintaan kaupungin kanssa, ei kaupungille jäänyt muuta mahdollisuutta kuin että se hakee vahvistuksen rakennuskaavalle, mikäli koskee kaupungin omistamia alueita, sekä jättää asian järjestelyn muilta osin vastaisen lainsäädännön varaan. Samalla kamari ehdotti, että kunnan valtuusto hyväksyisi rakennuskaavan, mutta jättäisi sen toteuttamisen vastaisesta kehityksestä riippuvaksi.

Tämän johdosta kunnan valtuusto heinäkuun 28 päivänä 1926 päivätyssä kirjelmässä tiedusteli kaupunginvaltuustolta, miten Helsingin kaupunki arveli rakennuskaavan toteuttamisen taloudellinen puoli voitavan järjestää. Omasta puolestaan kunnan valtuusto piti selvänä, että kaupunki, jonka tarpeita silmälläpitäen rakennuskaava oli laadittu ja joka omisti $\frac{3}{4}$ kunnan alueesta, oli velvollinen ottamaan osaa rakennuskaavan toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin, esim. luovuttamalla teitä ja yleisiä paikkoja varten tarvittavan maan omalta alueeltaan ilmaiseksi ja muullakin tavoin.

Asiasta antamassaan lausunnossa asemakaava-arkkitehti huomautti, että Oulunkylä muodostaa osan vastaista Suur-Helsinkiä ja että koko yhdyskunta aikanaan tulee liittymään Helsingin kaupunkiin. Asemakaava-arkkitehdin laatiman järjestelyehdotuksen mukaan olivat melkein kaikki puistot, torit ja urheilukentät ehdotetut järjestettäväksi kaupungin omistamalle alueelle ja yksityisten maanomistajien luovutettavaksi jäisi siis pääasiallisesti vain tarpeellinen katumaa. Oulunkylän asemakaavaa ei asemakaava-arkkitehdin mielestä käynyt suunnitteleminen pienen syrjäisen kunnan jaoituskaavan mukaisella tavalla, vaan Helsingin kaupungin vastaisia laajennusmahdollisuuksia silmälläpitäen.

Asemakaava-arkkitehdin mielestä oli mahdollista laatia väliaikainen asemakaava, joka olisi voimassa olojen vielä ollessa kehittymättömät, mutta sekin oli laadittava huomioonottaen vastainen kehitys. Ei missään tapauksessa voinut olla kaupungin edun mukaista, että Oulunkylän kunta itse ryhtyisi hankkimaan itselleen asemakaava-suunnitelmaa kaupunkia kuulematta, sillä kaupunki, joka omisti pääosan yhdyskunnan aluetta, ei voisi jättää asiaa yksinomaan kunnanviranomaisten ratkaistavaksi.

Tämän selvityksen saatuaan rahatoimikamari ehdotti kaupunginvaltuustolle vastattavaksi Oulunkylän kunnan valtuuston tiedusteluun, että koska kysymys Oulunkylän liittamisestä kaupunkiin oli vireillä, kysymys Oulunkylän asemakaavaehdotuksen hyväksymisestä jätettäisiin ratkaisematta, kunnes kunnan liittäminen kaupunkiin oli toteutettu. Tämän kannan kaupunginvaltuusto myös hyväksyi helmikuun 12 päivänä 1930.

Maaliskuun 29 päivänä 1930 kunnan valtuusto puolestaan päätti, saatuaan tiedon kaupunginvaltuuston päätöksestä, myös antaa kysymyksen tällä kertaa kokonaisuudessaan raueta.

Myöhemmin on kunnan viranomaisten harrastus rakennustoiminnan asemakaavalliseen järjestelyyn jälleen herännyt. Maaherran kehoitettua maaliskuun 9 päivänä 1932 kunnan valtuustoa ottamaan harkittavakseen, onko kunnassa sellaisia taajaväkisiä asutuskeskuksia, joita varten olisi tarpeen laatia uuden asemakaavalain edellyttämiä rakennussuunnitelmia, päätti valtuusto maaliskuun 23 päivänä 1932 ilmoittaa, että kunta kokonaisuudessaan muodostaa sellaisen asutuskeskuksen, jota varten rakennussuunnitelman laatiminen on tarpeen. Asemakaavalain mukaan on rakentaminen kiellettyä ilman maaherran erikoislupaa alueella, joka on julistettu taajaväkiseksi yhdyskunnaksi, ja kun Oulunkylän kunta aikoinaan on kokonaisuudessaan julistettu tällaiseksi yhdyskunnaksi, on katsottu, että kunnan koko alueella nykyään on rakennuskielto voimassa. Kunnan valtuusto päätti myöskin samalla valtuuttaa kunnallislautakunnan ryhtymään toimenpiteisiin rakennussuunnitelman aikaansaamiseksi. Kunnallislautakunta tekikin kaupungin kiinteistölautakunnalle esityksen, että kaupungin asemakaavaviranomaiset saisivat tehtäväkseen laatia ehdotuksen rakennussuunnitelmaksi. Aikaisemmin valmistetun asemakaavaehdotuksen pohjalla laatikin kiinteistötoimiston asemakaavaosasto ehdotuksen rakennussuunnitelmaksi, minkä kiinteistölautakunta puolestaan hyväksyi ja lähetti kunnallislautakunnalle. Kunnanvaltuusto on sittemmin käsitellyt ehdotusta kesäkuun 28 päivänä 1932 ja marraskuun 17 päivänä 1933 hyväksyen puolestaan rakennussuunnitelman ja lähettäen sen maaherran vahvistettavaksi. Rakennussuunnitelman on maaherra vahvistanut maaliskuun 8 päivänä 1935.

Mitä rakennusjärjestykseen tulee, niin on kerran pantu vireille kysymys tällaisen hankkimisesta. Helsingin maalaiskunnan valtuusto oli lokakuun 1 päivänä 1910 hyväksynyt yhteisen rakennusjärjestyksen kaikkia kunnan alueella olevia taajaväkisiä yhdyskuntia varten. Tämä olisi tullut koskemaan myöskin Oulunkylää. Kuvernööri epäsi kuitenkin tammikuun 3 päivänä 1912 vahvistuksen tältä rakennusjärjestykseltä, sen jälkeen kun senaatti oli selittänyt, ettei taajaväkisistä yhdyskunnista annetun asetuksen mukaan voinut antaa tällaisia yhteisiä järjestyssääntöjä. Saamiensa ohjeiden mukaan päätti Helsingin maalaiskunnan valtuusto nyt ryhtyä laatimaan eri rakennusjärjestystä kutakin yhdyskuntaa varten ja valtuuston kokouksessa huhtikuun 4 päivänä 1912 asetettiin komitea laatimaan ehdotusta Oulunkylän rakennusjärjestykseksi. Tämä komitea ei kuitenkaan koskaan suorittanut sille annettua tehtävää. Oulunkylässä ei siis nykyään ole voimassa muita rakennustoimintaa koskevia säännöksiä kuin ne, mitkä sisältyvät naapurussuhteista helmikuun 13 päivänä 1920 annettuun lakiin ja tammikuun 22 päivänä 1932 annettuun rakennussääntöön.

Ainoa järjestyssääntö, mikä tavallaan koskee rakennustoimintaa ja on Oulunkylässä virallisesti voimassa, on Helsingin maalaiskunnan valtuuston helmikuun 15 päivänä 1911 hyväksymä ja kuvernöörin helmikuun 17 päivänä 1912 vahvistama »Ohjeet tonttien numeroimisesta eräissä Helsingin kunnassa olevissa huvilayhdyskunnissa». Käytännössä ovat nämä ohjeet kuitenkin olleet kauan unohtuksissa.

Niinkauan kuin Oulunkylän kuntaa tai taajaväkistä yhdyskuntaa varten ei ollut vahvistettua rakennussuunnitelmaa, ei maaherra voinut määrätä asemakaavalain edellyttämää rakennustarkastajaa valvomaan kunnan alueella tapahtuvaa rakennustoimintaa. Kun kunnan viranomaiset ovat kuitenkin pitäneet jonkinlaista valvontaa tarpeellisena, järjestettiin vuoden 1932 alusta eräänlainen epävirallinen valvonta. Kunnanvaltuuston aikaisemmin asettama kolmejäseninen rakennuslautakunta sai v:n 1932 alusta, jolloin asemakaavalaki astui voimaan, tehtäväkseen osin itse hyväksytyä uutisrakennusten piirustuksia, osin antaa maaherralle lausunto maaherran vahvistettavaksi lähetetyistä piirustuksista sekä myös toimittaa yleisiä rakennusten tarkastuksia. Rakennuslautakuntaa avusti tilapäisesti palkattu rakennusmestari. Lautakunnan vuosimenot, pääasiallisesti kokouspalkkioita, olivat noin 1,200 markkaa. Senjälkeen kuin rakennussuunnitelma on vahvistettu, on maaherra määrännyt Oulunkylää varten rakennustarkastajan.

9. TIEOLOT.

Kunnan alueella ei ole lainkaan valtion ylläpitämiä maanteitä. V. 1933 valmistui tosin, kuten edellä on mainittu, suuri valtatie kaupungista Helsinginpitäjän kirkolle, mikä tie 1. s⁴ km:n pituudelta kulkee Oulunkylän kunnan keskiosan poikki, mutta sen on rakentanut kaupunki, joka myös sitä tosiasiallisesti ylläpitää, vaikka kunnossapitovelvollisuus lain mukaan kuuluukin valtiolle. Tie on helmikuun 27 päivänä 1935 asianmukaisesti julistettu maantiekseksi.

Muut kunnan alueella olevat tiet ovat kunnan hoidossa, vaikka niitä ei tie-lain määräämässä järjestyksessä ole julistettu kunnan teiksi. Niin kauan kuin Oulunkylä vielä kuului Helsingin maalaiskuntaan, oli tärkeimpien paikallisten teiden hoitoa varten olemassa tiekunta, mutta tämä hajosi v. 1922, kun uusi kunta päätti ottaa kaikki tiet omaan hoitoonsa. Kunnan hoidossa olevien teiden pituus on kaikkiaan noin 16. s km., jalempänä mainitut muitten hoitoon luovutetut tiet mukaan luettuna. Suurin osa näitä teitä on kuitenkin varsin vähäpätöisiä rakenteeltaan, noin 4 metrin levyisiä heikosti perustettuja sorateitä. Ainoastaan tärkeimmät tiet täyttävät jota-kuinkin maanteille asetettavat vaatimukset.

Tällainen on ensinnäkin Vanhastakaupungista kunnan itäosan läpi kulkeva tie, mikä on 5. s—6 m leveä. Tästä tiestä on kaupunki ilman muodollista sopimusta saattanut kuntoon ja ylläpitänyt tieosan kaupungin rajalta n. s. pohjoiselle rautatieylikäytävälle, noin 1,000 metriä. Tie on tältä osalta peitetty tervasepelillä. Oulunkylän kunta itse ylläpitää tietä ylikäytävältä Pakinkylän rajaon, noin 1,500 metriä. Tätä tieosaa on ylikäytävältä lukien noin 300 metriä peitetty tervasepelillä, mutta muu osa on soratietä.

Toinen samanarvoinen tie on Pasilasta kunnan länsiosan kautta Pakinkylään ja Tuomarinkylään kulkeva tie. Sekin on 5. s—6 metriä leveä. Pasilan puoleisesta tiestä ylläpitää kaupunki, niinkään ilman muodollista sopimusta, noin 250 metriä, mikä on kestopeitteellä, tervasepelillä päällystetty. Keskiväli tietä noin 1,500 metrin pituudelta on Oulunkylän kunnan ylläpitämä ja on se soratietä. Pakinkylän puoleisen pään, noin 700 metriä, ylläpitää Pakinkylän tiekunta soratienä.

Mainitulta kunnan itäosan kautta kulkevalta päätieltä eroaa Oulunkylän kartanon kohdalla Vantaanjoen yli Pukinmäelle kulkeva tie. Tämän tien, jonka pituus kunnan alueella on noin 500 metriä, ylläpitää kunta yhdessä Pukinmäen tiekunnan kanssa siten, että kumpikin osakas suorittaa kustannukset puoleksi, mutta kunta suorittaa työt. Tällä tiellä Vantaanjoen yli johtavan sillan, n. s. Ryssänsillan, on kaupunginvaltuusto elokuun 8 päivänä 1921 ottanut kunnossapitääkseen.

Kunnan teiden hoidosta huolehtii v:sta 1930 alkaen valtuuston asettama tielautakunta, johon kuuluu 3 jäsentä ja 3 varajäsentä. Työnjohto on ollut uskottu tilapäisesti palkatulle rakennusmestarille.

Kunnan menot teitten ylläpidosta ovat olleet:

	V. 1932	V. 1933	V. 1934
Tielautakunta	724: —	654: 40	1,140: —
Korjaus- ja kunnossapito	60,796: 65	57,411: 90	49,167: 15
Lumireen ajo	3,725: 20	3,300: —	3,546: —
Kalusto	40: —	977: 45	1,545: —
Työnjohto	9,733: —	—	—
Yhteensä Smk.	75,018: 85	62,343: 75	55,398: 15

Menoihin ei ole luettu kustannuksia sepelinhakuusta ja hiekanostosta. Sepelinhakuu on suoritettu hätäaputyönä.

10. PALOTOIMI.

Palotoimi on järjestetty maaherran marraskuun 15 päivänä 1927 vahvistaman palojärjestyksen pohjalla. Tämä palojärjestys tuli Oulunkylän taajaväkistä yhdyskuntaa varten joulukuun 23 päivänä 1915 vahvistetun palojärjestyksen sijaan. Uudessa-kin palojärjestyksessä on kuitenkin viittaus siihen, että kunta muodostaa alueen, jossa on taajaväkinen asutus. »Palojärjestys» ei enää kaikissa suhteissa ole sopuosinnussa uuden palolain ja palosäännön kanssa.

Kunnan valtuusto asettaa palolautakunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme jäsentä sekä kaksi varajäsentä, jotka valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Palolautakunnalla ei palojärjestyksen mukaan ole muuta julkista valtaa kuin oikeus palotarkastuksissa päästä huoneistoihin sekä hävittää vaaralliseksi katsottavat tulisijat. Ellei palolautakunnan määräyksiä totella, ilmoitetaan tästä kunnallislautakunnalle. Ellei tämänkään määräyksiä noudateta, ilmoitetaan asia poliisiviranomaisille.

Kunnan palkkaamaa palokuntaa tai palomiehistöä ei ole, vaan hoitavat palosammutustyötä vapaaehtoiset palokunnat, joita kunta avustaa. Järjestettyjä vapaaehtoisia palokuntia on kaksi, nimittäin itäosaa varten Oulunkylän V.P.K., joka viime vuosina on saanut kunnalta avustusta 10,000 markkaa vuodessa, ja länsiosaa varten Kottbyn V.P.K., joka on saanut avustusta 5,000 markkaa vuodessa. N.s. läntisellä eli Suursuon huvila-alueella on myös jonkunverran vapaaehtoista yhteistoimintaa, jota kunta on tukenut, vaikka järjestettyä palokuntaa ei ole.

Oulunkylän V.P.K:n miesvahvuus on 71 miestä. Näistä 20 hälytetään heti puhelimitse. Palokalustoa on paloauto, jossa on »Record» moottoriruisku, 3 käsivoimaruiskua ja yksi sähköpumppu »Siki». Sähkövoima otetaan koskettimista, joita on asetettu pylväisiin eri asutusalueilla olevien teiden varsilla. Ruiskujen vesiteho on noin 750 l/min. Letkuja on 3 tuuman 190 ja 2 tuuman 750 metriä. Palokunnalla on oma talo. Omaisuuden arvo on 345,327 markkaa.

Kottbyn V.P.K:n miesvahvuus on 40 miestä. Palokalustoa on »Esa»-moottoriruisku ja käsivoimaruisku. Kahden tuuman letkua on 400 metriä.

Kunta on kaivattanut palokaivoja asutusalueiden eri osiin. Näitten lukumäärä on jotakuinkin riittävä, mutta suurempien tulipalojen sattuessa ilmenee yleensä vedenpuutetta.

Nuohouksesta huolehtii palolautakunnan asettama nuohooja apulaisineen. Nuohooja ei nauti kunnalta palkkaa, vaan kantaa hän talonomistajilta korvauksen työstään taksan mukaan, minkä kunnallislautakunta palotoimikunnan ehdotuksesta vahvistaa.

Kunnan omat menot palotoimesta ovat, paitsi yllämainittuja avustuksia, olleet noin 10,000 markkaa vuodessa.

11. TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITO.

Ensimäinen terveydenhoitojärjestys Oulunkylää varten oli vahvistettu maaliskuun 7 päivänä 1908, siis asutuksen järjestelyn ollessa vielä taajaväkisen yhdyskunnan asteella. Sen jälkeen on saatu uusi verrattain tyydyttävä terveydenhoitojärjestys, joka on vahvistettu helmikuun 10 päivänä 1925. Terveydenhoitojärjestys on laadittu maalaiskunnan järjestyssäännöksi.

Terveyden- ja sairaanhoidosta huolehtii terveydenhoitolautakunta, johon kuuluvat kunnallislautakunnan puheenjohtaja ja kunnan palkkaama lääkäri itseoikeutettuina sekä kolme jäsentä ja yhtä monta varajäsentä, jotka valitaan toimeensa kolmeksi vuodeksi siten, että yksi jäsen ja varajäsen vuosittain eroaa. Tässä kuten useassa muussakaan suhteessa terveydenhoitojärjestys ei enää ole sopuosinnussa uuden terveydenhoitolain kanssa. Terveydenhoitolautakunta on terveydenhoitojärjestyksen

mukaan oikeutettu antamaan varoituksia, mutta oikeutta käyttää muuta julkista valtaa ei lautakunnalla ole. Rikkomukset terveydenhoitojärjestystä ja terveydenhoitolautakunnan määräyksiä vastaan ovat ilmoitettavat yleiselle syyttäjälle syytteen nostamista varten kihlakunnanoikeudessa.

Yleistä terveydenhoitoa varten on palkattu seuraavat viranhaltijat:

Kunnanlääkäri, jonka vuosipalkka on 16,800 markkaa. Lääkäri on otettu toimeensa noudattamalla Maalaiskuntien Liiton ja Suomen Lääkäriliiton hyväksymää sopimuskaavaketta. Kunnanlääkärin asunnoksi on kunta vuokrannut Petaksen tilan maalta Patola 27-nimisen tontin. Vuokra-aika päättyy v. 1950 ja vuokra on 210 markkaa vuodessa. Tontilla on 1,330 m² käsittävä kunnan omistama puuhuvila, jonka arvon arviomies on arvioinut 239,000 markaksi. Asuntoedusta ei lääkäri maksa vuokraa.

Terveyskaitsija, mikä toimi on edellytetty terveydenhoitojärjestyksessä. Vuosipalkka on 1,200 markkaa. Katsastaja toimii myös desinfiointsijana.

Kunnankättilö, vuosipalkka 8,650 markkaa, ohjesääntö maaherran vahvistama helmikuun 13 päivänä 1924 ja irtisanomisaika 90 päivää. Kättilö toimii myös rokottajana.

Paitsi näitä viranhaltijoita, on kunta palkannut kouluhoitajattaren, jonka vuosipalkka on 21,600 markkaa ja irtisanomisaika 3 kuukautta. Kouluhoitajatar toimii myös Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliiton terveysasarena.

Myös on kunta palkannut kouluhammaslääkärin. Palkka on 9,000 markkaa ja irtisanomisaika 3 kuukautta.

Kunnalla on tilapäinen kulkutautisairaala, joka kuitenkin ei moniin vuosiin ole ollut toiminnassa. Sitä varten on kaupungilta vuokratusta kunnalliskodin rakennuksessa varattuna 2 huonetta. Tilaa ja varusteita on 6 potilaalle ja 1 hoitajattarelle. Kaupungin kanssa joulukuun 19 päivänä 1924 tehdyn sopimuksen mukaan voi Oulunkylän kunta sijoittaa kulkutautipotilaansa kaupungin kulkutautisairaalaan. Myös Helsingin maalaiskunnan kulkutautisairaala on tilan salliessa ottanut vastaan Oulunkylän potilaita. Kulkutauteja ei kuitenkaan sanottavasti ole ollut liikkeellä.

Kunta kuuluu Helsingin ympäristön tuberkuloosihuoltopiiriin. V. 1932 järjestettiin huoltopiirin toimesta yleinen väestön ja asuntojen tarkastus, jolloin todettiin, että kunnan alueella asuu 43 henkilöä, joilla on keuhkotuberkuloosi. Kunnan avustuksella toimitettiin parantoloihin v. 1932 4 ja v. 1933 10 potilasta. Tuberkuloosisairaspaikkojen tarve ilmoitetaan suureksi, mutta kunta ei ole halunnut omia paikkoja ryhtyä ostamaan, kun kunnan liittäminen kaupunkiin on ollut odotettavissa.

Kunta omistaa Malmin hautausmaalla 114 m³:n suuruisen leikkaushuoneen, jonka arvo on 30,000 markkaa.

Kunnan menot terveyden- ja sairaanhoidosta olivat v. 1932 Smk. 101,484: 70, v. 1933 Smk. 105,792: 55 ja v. 1934 Smk. 103,844: 25.

12. KÖYHÄINHOITO JA LASTENSUOJELU.

Kunnan köyhäinhoito on tarkemmin järjestetty maaherran helmikuun 2 päivänä 1923 vahvistamalla köyhäinhoidon ohjesäännöllä.

Köyhäinhoitolautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja neljä varsinaista sekä 3 varajäsentä.

Köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtaja toimii myös toimiston esimiehenä ja lautakunnan sihteerinä. Tästä suoritetaan hänelle 14,400 markan vuosipalkkio. Lautakunnan myöntämät avustukset maksaa kunnan rahastonhoitaja.

Lautakunnan alaisena toimii kaitsija, joka nauttii 6,000 markan vuosipalkkaa ja on 3 kuukauden irtisanomisen varassa.

Lakimääräinen lastenvalvoja saa palkkaa 3,600 markkaa vuodessa ja on lastenvalvojasta heinäkuun 27 päivänä 1922 annetun lain mukaan irtisanottavissa 3 kuukauden kuluessa.

Kunnalliskoti sijaitsee kaupungilta vuokratulla Torpabacka-nimisellä tontilla kunnan pohjoisrajalla. Itse kunnalliskoti on 2,050 m³ käsittävässä välttävässä kunnossa olevassa rakennuksessa, jonka arvon arviomies on arvioinut 195,000 markaksi. Paitsi päärakennusta on tontilla sauna- y.m. ulkokuonerakennuksia, joitten arvo on yhteensä 68,000 markkaa. Kaikkien rakennusten arvo on siten 263,000 markkaa. Kunnalliskoti on varattu 15 hoidokille, mutta on sinne ollut sijoitettuna 20:kin hoidokkia.

Kunnalliskodin ohjesääntö on maaherran vahvistama helmikuun 2 päivänä 1923.

Kunnalliskodissa on johtajatar, jonka rahapalkka vuodessa on 9,000 markkaa. Johtajatar on otettu 3 kuukauden irtisanomisajalla. Sitä paitsi on laitoksessa 2 palvelijatarta, joiden rahapalkka on yhteensä 8,600 markkaa vuodessa.

Kunnalliskodin kustannukset olivat v:n 1932 tilinpäätöksen mukaan Smk. 56,128: 90, v:n 1933 tilinpäätöksen mukaan Smk. 56,428: 45 ja v:n 1934 tilinpäätöksen mukaan Smk. 66,321: 95.

Köyhäinhoitoa nauttineiden henkilöiden luku sosialiministeriön tilasto- ja tutkimustoimistossa käytettävänä olevien tietojen mukaan vv. 1930—1934 on ollut seuraava:

Vuosi	Laitoksessa olleet				Yksityishoidossa olleet				Muussa muodossa avustetut								Kaikkiaan			
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Avun arvo vähintään 500 mk.				Avun arvo alle 500 mk.				Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
									Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä				
1930	8	9	10	27	—	—	14	14	25	76	4	105	32	30	4	66	65	115	32	212
1931	22	18	11	51	—	3	14	17	47	85	—	132	28	29	—	57	97	135	25	257
1932	27	28	11	66	2	—	15	17	84	118	—	202	52	24	3	79	165	170	29	364
1933	38	29	7	74	—	—	14	14	97	129	—	226	87	50	11	148	222	208	32	462
1934	42	40	5	87	—	—	17	17	79	105	—	184	69	48	2	119	210	193	24	427

Kotipaikkaoikeuden perusteella jakaantuivat avustuksensaaajat seuraavasti:

	Avunsaaajat, joilla oli kotipaikkaoikeus	
	Oulunkylässä	toisessa kunnassa.
1929	126	42
1930	178	34
1931	218	39
1932	297	67
1933	382	80

Toisessa kunnassa kotipaikkaoikeutta nauttivista olivat melkein kaikki sellaisia, joitten kotipaikkaoikeus oli kaupungissa. V. 1934 oli tällaisia avustettuja 77.

Oulunkylässä kotipaikkaoikeutta nauttavia, jotka vuorostaan saivat avustusta kaupungin köyhäinhoitoviranomaisilta, aiheuttaen Oulunkylän kunnalle korvaus-

velvollisuuden oli v. 1933 141 henkeä, joista 62 perheellistä ja v. 1934 85 henkeä, joista 47 perheellistä.

Köyhäinhoidon menot ovat sosialiministeriön tutkimus- ja tilastotoimistossa käytettävänä olevien tietojen mukaan vv. 1929—1933 olleet seuraavat:

Menot.	1929 Smk.	1930 Smk.	1931 Smk.	1932 Smk.	1933 Smk.
Hallinto ja valvonta	15,580:—	15,500:—	14,400:—	15,520:—	24,343:—
Kunnalliskoti	76,302:—	56,281:—	59,434:—	56,084:—	63,902:—
Sairaaloissa (ei mielis.) ja parantoloissa hoidetut	69,716:—	38,325:—	71,396:—	105,634:—	128,694:—
Aistivalliskoulussa	—	—	—	8,624:—	8,685:—
Yksit. hoidossa olleet	33,897:—	43,136:—	49,771:—	32,686:—	32,190:—
Varsinaiset avunsaajat	155,773:—	184,802:—	203,761:—	250,686:—	355,576:—
Muut avunsaajat	13,636:—	18,594:—	14,748:—	19,300:—	
Avoimen köyhäinhoidon sairaanhoito	—	—	—	—	11,666:—
Korvauksia muille kunnille	34,568:—	103,897:—	143,210:—	260,063:—	297,796:—
Muita menoja	1,864:—	2,123:—	3,841:—	2,600:—	1,175:—
Yhteensä	401,336:—	462,658:—	560,561:—	751,197:—	974,379:—

Kunnalliskodissa annetun hoidon laskettiin esim. v. 1932 tulleen maksamaan Smk. 11: 90 hoidokkia ja päivää kohti.

Kunnan köyhäinhoidon tulot ovat yllämainitun lähteen mukaan olleet seuraavat:

Tulot.	1929 Smk.	1930 Smk.	1931 Smk.	1932 Smk.	1933 Smk.
Kunnalliskodista	4,626:—	3,277:—	—	76:—	44:—
Korvausta valtiolta	9,566:—	9,144:—	7,048:—	5,550:—	10,543:—
» muilta kunnilta	91,387:—	107,486:—	132,212:—	149,499:—	185,377:—
» yksityisiltä henkil.	21,389:—	2,760:—	30,621:—	25,254:—	26,799:—
Muut tulot	—	—	—	38:—	33:—
Yhteensä	126,968:—	122,667:—	169,881:—	180,417:—	222,796:—

Kun nämä tulot vähennetään kokonaismenoista, havaitaan, että köyhäinhoito yllämainittuina vuosina on aiheuttanut kunnalle seuraavat puhtaat menot:

1929	Smk. 274,368:—
1930	» 339,991:—
1931	» 390,680:—
1932	» 570,780:—
1933	» 751,583:—

Kunnan omista tilinpäätöksissä on köyhäinhoidon menot ja tulot vastaavina vuosina ja v. 1934 merkitty seuraaviksi:

	1929	1930	1931	1932	1933	1934
	Smk.	Smk.	Smk.	Smk.	Smk.	Smk.
Menot	234,749: 75	465,872: 95	365,500: 45	502,359: 60	873,839: 30	657,304: 95
Tulot	9,275: 10	104,601: 75	21,700: —	18,468: 50	9,054: 20	15,273: —
Eroitus menoja	225,474: 65	361,271: 20	343,800: 45	483,891: 10	864,785: 10	642,031: 95

13. TYÖTTÖMYYSHUOLTO.

Samoin kuin kaupungissa ja useimmissa muissa kaupungin ympäristön kunnissa, on myöskin Oulunkylässä kuluneina pulavuosina ilmennyt työttömyyttä.

Valtion työttömyyskortiston mukaan on työttömien lukumäärä v:sta 1931 vaihdellut seuraavasti:

	1931	1932	1933	1934
Tammikuu	—	78	100	138
Helmikuu	—	68	110	137
Maaliskuu	—	74	112	138
Huhtikuu	—	44	91	116
Toukokuu	—	35	110	49
Kesäkuu	—	—	—	15
Heinäkuu	—	—	—	—
Elokuu	—	—	—	—
Syyskuu	—	50	75	75
Lokakuu	31	78	137	101
Marraskuu	49	120	148	92
Joulukuu	47	101	152	102

Työttömyyden lieventämiseksi on myöskin Oulunkylän kunta ollut pakoitettu järjestämään varatöitä. Näitä on ylläpidetty lokakuusta 1931 säännöllisesti kesäkuukausia lukuunottamatta. Talvikautena 1931—1932 oli kunnan omissa varatoissa 17—75 työtöntä, talvikautena 1932—1933 43—98 työtöntä, talvikautena 1933—1934 41—136 työtöntä ja syksyllä 1934 60—92 työtöntä.

Valtio on ajoittain avustanut kuntaa varatöiden järjestämisessä. Tällaista avustusta on kunta saanut talvikautena 1933—1934 viitenä kuukautena, jolloin tällä pohjalla järjestetyissä varatoissa oli 5—27 työtöntä. Myös on kunta saanut oikeuden lähettää jonkin määrän työttömiä valtion varatöihin. Talvikautena 1931—1932 oli täten valtion varatoissa neljänä kuukautena 13—26 työtöntä, talvikautena 1932—1933 kuutena kuukautena 8—32 työtöntä ja talvikautena 1933—1934 kahtena kuukautena 12—15 työtöntä.

Erilaisten varatöiden avulla on voitu antaa työtä melkein kaikille työttömille. Ainoastaan syksyllä 1934 oli huomattavampi määrä, korkeimmillaan 54 miestä, ilman työtä jonkun ajan.

Varatöinä on teetetty teitä, palokaivojen kaivantoa, sepelinhakkuuta y.m. Huomattavin varatyö on ollut urheilukentän rakentaminen kaupungin tarkoitukseen luovuttamalle paikalle ent. raviradalla. Tämä työ aloitettiin syksyllä 1932 ja valmistui kenttä kesäksi 1934. Varatöihin on kunta käyttänyt v. 1932 Smk 373,343: 65, v. 1933 Smk. 501,246: 80 ja v. 1934 Smk. 408,124: 35.

Työttömänä oleville naisille oli talvikautena 1932—1933 järjestetty sosialiministeriön avustamat ammattikurssit. Syyskuussa 1933 avattiin työttömiä naisia varten työtupa, jossa on työskennellyt keskimäärin 30 naista.

14. KANSAKOULUT.

Kunnan kansakouluolot ovat järjestetyt kouluhallituksen marraskuun 8 päivänä 1924 vahvistamalla kansakoululaitoksen ohjesäännöllä, johon tammikuun 30 päivänä 1929 on vahvistettu eräitä muutoksia.

Kunta on jaettu kahteen koulupiiriin, suomenkieliseen ja ruotsinkieliseen, jotka kumpikin käsittävät kunnan koko alueen. Kummallakin piirillä on oma lakimääräisesti kokoonpantu johtokuntansa, joka on yhteinen piirin ylä- ja alakoululle. Paitsi asianomaisia johtokuntia, ottaa kansakoululaitoksen hallintoon osaa myös n.s. kansansivistyskomitea. Sen tulee valmistaa kouluasiat valtuuston käsittelyä varten, valvoa valtuuston näitä asioita koskevien päätösten toimeenpanoa, tehdä valtuuston määräysten mukaan yhteisiä tilauksia kouluja varten sekä suorittaa muita valtuuston sille antamia tehtäviä». Komitean ohjesäännön on valtuusto hyväksynyt syyskuun 29 päivänä 1921. Komiteaan kuuluu 6 jäsentä.

Suomenkielinen n.s. Päiväkummun kansakoulu sijaitsee Nybondaksen tilalla ei kaukana asemalta luoteiseen kaupungilta vuokratulla tontilla. Vuokra on 4,000 markkaa vuodessa. Puinen koulutalo on rakennettu v. 1927. Sen kuutiosisältö on 3,135 m³ ja arvo arviomiehen laskelmien mukaan 564,000 markkaa. Siinä on 6 luokkahuonetta, veistosali, koulukeittolaa varten 2 huonetta, arkistohuone y.m. Koulutontilla on paitsi koulutaloa asuinrakennus 6 opettajaa varten, jonka kuutiosisältö on 2,240 m³ ja arvo 425,000 markkaa, sekä tarpeelliset ulkokuoneet. Rakennusten arvo on kaikkiaan 1,001,000 markkaa.

Ruotsinkielinen n.s. Torpabackan kansakoulu taas sijaitsee kunnan pohjoisosassa Oulunkylän kartanon mailla kaupungilta vuokratulla tontilla. Koulu on siirtynyt Helsingin maalaiskunnalta Oulunkylän kunnan käytettäväksi, mutta kun Oulunkylän eroamisesta aiheutuvaa omaisuuden jakoa ei ole suoritettu, kuulunevat rakennukset muodollisesti vielä Helsingin maalaiskunnalle. Rakennuksessa, jossa paitsi kouluhuoneita on yhden opettajan asunto, on 1,129 m³ tilavuutta ja sen arvo on 198,000 markkaa. Ulkokuoneiden arvo on 3,000 markkaa, joten rakennusten arvo on kaikkiaan 201,000 markkaa. Koulussa on 3 luokkahuonetta. Opetustarkoituksiin, kuten veistoa varten, käytetään osaksi viereisen kunnalliskodin tiloja.

Suomenkielisessä kansakoulussa on yläkoululla 3 opettajaa ja alakoululla 3. Ruotsinkielisessä kansakoulussa on yläkoululla 1 opettaja ja alakoululla samoin 1 opettaja. Opettajain palkkaedut ovat laissa vahvistetut minimipalkat, johon tulee lisäksi kunnalta korvausta puuttuvista luontaiseduista yläkoulun opettajalle 3,300 markkaa ja alakoulun opettajalle 1,500 markkaa vuodessa. Kaikille muilla opettajille, paitsi kahdelle alakoulun opettajalle on varattu asunto koululla. Alakoulun opettajille, jotka eivät asu koululla, suoritetaan asuntoedun ja puuttuvien luontaisetujen korvausta 5,600 markkaa vuodessa.

Kansakouluoppilaiden terveydenhoitoa varten on palkattu kouluhammaslääkäri ja kouluhoitajatar, kuten aikaisemmin on mainittu.

Paitsi edellämainittuja viranhaltijoita on kumpaakin koulua varten palkattu vahtimestari. Suomenkielisen koulun vahtimestarin palkkaedut ovat vapaan asunnon lisäksi 7,200 markkaa vuodessa ja ruotsinkielisen ilman asuntoetua samoin 7,200 markkaa. Myöskin on palkattu koulukeittolan hoitaja, joka nauttii 50 markan palkkiota työpäivältä. Koulukeittola sijaitsee suomenkielisellä koululla. Ruoka kuljetetaan ruotsinkieliselle koululle kaupungista.

Koululuokkia on suomenkielisellä koululla 6. Jatko-opetusta annetaan iltaopetuksena, yleensä 10 tuntia viikossa kevätlukukaudella ja 8 tuntia syyslukukaudella. Ruotsinkielisessä koulussa on nyttemmin vain kaksi luokkaa, 1 alakoulua ja 1 yläkoulua varten. Jatko-opetusta tarvitsevien ruotsinkielisten oppilaiden vähälukuisuuden vuoksi saavat nämä oppilaat kouluhallituksen suostumuksella jatko-opetuksensa kaupungin kansakouluissa.

Kansakoulujen oppilasmäärä on lokakuussa 1933 ja 1934 ollut seuraava:

Vuosi	Alakoulu		Yläkoulu		Jatkokoulu		Yhteensä		Kaikkiaan
	Suom.	Ruots.	Suom.	Ruots.	Suom.	Ruots.	Suom.	Ruots.	
1933	85	33	115	34	14	—	214	67	281
1934	91	24	124	44	17	—	232	68	300

Kunnan menot kansakouluistaan ovat v. 1934 olleet seuraavat:

M e n o t	Päiväkummun kansakoulu Smk.	Torpabackan kansakoulu Smk.	Yhteensä Smk.
Opettajain palkat valtiolta	85,623: 80	52,132: 80	137,756: 60
» » kunnalta	—	—	—
Koulukalusto	2,244: 55	755: 85	3,000: 40
Opetusvälineet	2,881: 10	503: 60	3,384: 70
Oppikirjat	5,529: 25	1,716: 55	7,245: 80
Oppilaiden muut koulutarvikkeet	6,031: 75	2,676: 45	8,708: 20
» ravinto ja vaatetus	14,985: 05	10,051: 25	25,036: 30
» terveydenhoito	20,208: —	10,102: —	30,310: —
Luontaisetujen korvaus	21,822: —	24,600: —	46,422: —
Lämpö ja valo	10,675: 85	5,980: 80	16,656: 65
Siivous	7,200: —	4,200: —	11,400: —
Vuokrat	4,000: —	4,000: —	8,000: —
Sekalaiset menot	3,673: 10	1,120: 90	4,794: —
Kanslia ja taloudenhoito	1,300: —	700: —	2,000: —
Yhteensä	186,174: 45	118,540: 20	304,714: 65

Kunnan tulot kansakouluista ovat vastaavasti olleet seuraavat:

T u l o t	Päiväkummun kansakoulu Smk.	Torpabackan kansakoulu Smk.	Yhteensä Smk.
Valtionapu opettajain palkkoihin	85,623: 80	52,132: 80	137,756: 60
» rakennusten kunnossapitoon	6,700: —	3,125: —	9,825: —
» oppilaiden tarvikkeisiin	4,654: —	1,774: 80	6,428: 80
» muihin menoihin	26,339: —	14,815: 25	41,154: 25
Korvausta muilta kunnilta	—	27,441: 70	27,441: 70
Yhteensä	123,316: 80	99,289: 55	222,606: 35

Kunnan menot kansakouluista ovat siten v. 1934 olleet yhteensä Smk. 304,714: 65 ja tulot yhteensä Smk. 222,606: 35. Erotus, Smk. 82,108: 30, on siis se määrä, mikä näitä kouluja varten on ollut kunnan verotuksella peitettävä.

Kunnan tileissä esiintyvä korvaus muilta kunnilta on pääasiallisesti korvausta Helsingin maalaiskunnalta Pakinkylän ruotsinkielisen kansakoulupiirin oppilaiden koulunkäynnistä Torpabackan kansakoulussa.

Lakimääräistä kuoletuslainaa kansakoulurakennuksia varten on kunta saanut v. 1927 Päiväkummun kansakoulua varten 352,000 markkaa. Siitä oli v:n 1934 lopussa maksamatta Smk. 328,268: 75.

Samoihin aikoihin kun Päiväkummun suomenkielisen kansakoulun uutta koulurakennusta ryhdyttiin suunnittelemaan, pantiin vireille myös kysymys uuden koulutalon hankkimisesta ruotsinkieliselle kansakoululle. Kaupunki on kunnan esityksestä luovuttanut tällekin koululle vuokratontin, vaikka sitä ei ole otettu käytäntöön. Rakennusyritystä varten on koottu myös rahasto, jonka pääoma v:n 1934 lopussa oli kohonnut Smk:aan 354,221: 70. Ruotsinkielisten kansakouluoppilaiden lukumäärän jatkuvan vähenemisen vuoksi ei rakennusyritykseen kuitenkaan ole ryhdytty.

15. YKSITYISET OPPIKOULUT.

Kunnan alueella toimii kaksi yhteiskoulua, jotka kumpikin ovat yliopistoon johtavia. Toinen on suomenkielinen, nimeltään Oulunkylän Yhteiskoulu, ja toinen ruotsinkielinen, nimeltään Äggelby Svenska Samskola. Nämä yksityiset oppikoulut mainitaan tässä senvuoksi, että kumpikin koulu nauttii kunnalta 50,000 markan suuruista vuotuista avustusta.

16. AVUSTUKSIA SIVISTYSTARKOITUKSIIN.

Kunta on viime vuosina avustanut eräitä kunnan alueella toimivia sivistys- ja urheilujärjestöjä. Niinpä on Voimisteluseura Tähti v. 1934 saanut avustusta 2,000 markkaa. Eräät urheilu- ja maatalouskerhot ovat saaneet yhteensä 5,000 markkaa. Raittiusyöhön on käytetty vuosittain 4,000 markkaa. Eräs kansansivistyskomitea on aikaisemmin saanut suurempaakin avustusta, mutta tämä oli v. 1934 enää vain 180 markkaa.

17. SÄHKÖKYSYMYS.

Sähkövirran jakamisesta kunnan alueella huolehtii Oulunkylän Sähkö OY.—Äggelby Elektriska AB.-niminen yhtiö, joka on perustettu v. 1911. Sen osakepääoma on 331,500 markkaa. Alkuaan ja vielä v:n 1934 tilinpäätöksessä se oli 110,500 markkaa, mutta nyttemmin se on korotettu kolminkertaiseksi vapaaosakkeita jakamalla. Osakepääomasta omistaa Oulunkylän kunta 289,800 markkaa. Kunnalla ei kuitenkaan ole määräysvaltaa yhtiössä, sillä yhtiöjärjestyksen mukaan saa kukin osakas käyttää vain kymmenettä osaa yhtiökokouksessa edustetuista osakkeista.

Yhtiön varat olivat v:n 1934 tilinpäätöksen mukaan seuraavat:

Kassa ja talletukset	Smk. 211,274: 50
Varmoja saatavia	» 41,508: 45
Muuntajat ja suurjännitejohdot	» 26,495: 45
Ilmaverkko ja talojohdot	» 140,043: 90
Varastoa	» 14,331: —
Sähkömittarit	» 39,785: 90
Kalusto	» 48,712: 05
	<hr/>
	Yhteensä Smk. 522,151: 25

Velat olivat saman tilinpäätöksen mukaan seuraavat:

Osakepääoma	Smk. 110,500: —
Velat	» 8,431: 40
Nostamattomia osinkoja	» 2,249: —
Vararahasto	» 250,000: —
Voitto	» 150,970: 85
	Yhteensä Smk. 522,151: 25

Yhtiön harjoittaman liikkeen laajuuden selvittämiseksi mainittakoon, että yhtiön tilaajia on noin 1,200. Kulutettu virtamäärä oli v. 1934 134,944 kWh, josta valovirtakulutus 115,556 ja voimavirtakulutus 19,388 kWh.

Virrasta kannetaan maksua: valovirrasta Smk. 3: — ja voimavirrasta Smk. 2: 25 kWh:lta.

Edempänä mainittavissa sopimuksissa kaupungin sähkölaitoksen kanssa on yhtiö sitoutunut olemaan itse tai jakelijainsa välityksellä vähittäin myymästä sähkövoimaa huokeammasta hinnasta kuin minkä kaupungin sähkölaitos veloittaa kaupungissa olevilta tilaajilta.

Yhtiön kirjanpito on osoittanut voittoa v. 1931 Smk. 99,135: —, v. 1932 Smk. 72,350: 95, v. 1933 Smk. 50,710: 40 ja v. 1934 Smk. 59,601: 80.

Yhtiö on v:sta 1911 alkaen saanut tarvitsemansa virran kaupungin sähkölaitokselta. Nykyään myy kaupunki yhtiölle virtaa kahden sopimuksen nojalla, joista toinen on tehty marraskuun 30 päivänä 1927 ja toinen tammikuun 2 päivänä 1929. Kummassakin sopimuksessa on määrätty 6 kuukauden irtisanomisaika.

V. 1927 tehty sopimus koskee virran myymistä kunnan länsiosassa Väli Taipaleen asutusalueella olevalle muuntajalle, mikä virta jaetaan kunnan länsiosaan ja josta sitäpaitsi korkeajännitysjohto on vedetty laitoksen pääasemalle Oulunkylän aseman lähellä. Kaupunki on rakentanut korkeajännitysjohtoon ensiksimmäiselle muuntajalle. Sopimuksen mukaan on virta annettava tänne korkeintaan 70 kVA:n teholla. Yhtiö suorittaa kaupungille korvausta vuotuisena tehomaksuna, joka on 750 markkaa kWh:lta, kuitenkin vähintään 21,000 markkaa, ja kulutusmaksuna, joka on 30 penniä kWh:lta, ollen tämä maksu kuitenkin sidottu hiilenhintoihin.

V. 1929 tehty sopimus taas koskee virran myyntiä yhtiön muuntaja-asemalle Oulunkylän aseman lähelle korkeajännitysjohtoa pitkin, minkä kaupunki on vetänyt tänne kaupungin kunnalliskodin luona olevalta muuntaja-asemalta. Korkein sovittu teho on tällä linjalla 50 kVA ja hinta sama kuin edellämainitun sopimuksen mukaan.

Kummassakin sopimuksessa on kaupunki pidättänyt itselleen oikeuden lunastaa itselleen yhtiön korkeajännitysjohtot ja muut sähkölaitteet tai niiden osia siinä tapauksessa, että kaupungin sähkölaitos katsoo voivansa niitä käyttää virran myymiseen Oulunkylän tuolla puolen olevilla alueilla tai että kaupunki lunastaa yhtiön toiminta-alueeseen kuuluvan maan (»det avnämaren tillhöriga området under kontraktstiden skulle inlösas av Helsingfors stad»). Jälkimmäisen edellytyksen määrittely on sopimuksissa toinen kuin yleensä vastaavanlaisissa sopimuksissa muilla liitosalueilla olevien sähkölaitosten kanssa. Tavallisesti on kaupunki pidättänyt itselleen lunastusoikeuden siinä tapauksessa, että »kuluttajalle kuuluvaa aluetta välikirjan voimassaoloaikana yhdistetään Helsingin kaupunkiin» ja tätä lienee myös näissä sopimuksissa tarkoitettu, vaikka sopimusten sanamuoto, mikä on laadittu ruotsinkielellä, on tullut toiseksi. Lunastushintaa määrättäessä on pohjaksi pantava lunastusaikana käypä arvo.

Kunta ostaa yhtiöltä virran ulkovalaistusta varten. Kunnan toimesta ylläpidetään teiden valaisemiseksi kaikkiaan 227 valopistettä. Virrasta suoritetaan yhtiölle Smk. 2: 75 kWh:lta. Kunnan menot ulkovalaistuksesta olivat v. 1933 58,920 markkaa ja v. 1934 58,233 markkaa.

18. KUNNAN TALOUS.

Kunnan talouden kehittymistä kunnan perustamisesta alkaen valaisevat allaolevat luvut:

	Menoja kaikkiaan markkaa	Verotuksella koottava markkaa	Kannettu veroäyriitä markkaa
1921	460,000: —	454,300: —	4: 05
1922	837,125: —	672,295: —	5: 20
1923	1,022,705: —	749,005: —	5: —
1924	1,347,965: —	747,765: —	4: 35
1925	1,743,962: —	749,962: —	3: 60
1926	1,246,363: —	851,038: 93	3: 75
1927	1,416,102: 75	936,778: 50	3: 80
1928	1,864,136: 80	1,207,936: 80	4: 55
1929	1,669,857: —	1,262,457: —	4: 50
1930	1,920,130: 40	1,403,730: 40	4: 80
1931	1,955,994: 80	1,487,594: 80	5: 80
1932	1,988,435: 40	1,495,435: 40	6: 65
1933	2,425,101: —	1,467,101: —	6: 90
1934	2,580,035: —	1,618,035: —	7: 70

Viimeisen käytettävänä olevan eli v:n 1934 tilinpäätöksen mukaan jakaantuivat kunnan menot ja tulot seuraavasti:

Menot:

Velkojen korot	Smk.	191,162: 85
Kunnallishallinto	»	93,262: 90
Oikeus- ja järjestystoimi	»	9,443: 80
Palotoimi	»	28,709: 55
Terveysten- ja sairaanhoito	»	81,775: 80
Köyhäinhoito	»	657,304: 95
Kansakoulut	»	331,081: 90
Avustukset yhteiskouluille	»	100,000: —
Erinäiset sivistysmenot	»	4,180: —
Yleiset työt	»	589,405: 85
Tievalaistus	»	58,233: —
Avustus voimistelu- ja urheiluseura »Tähdelle»	»	2,000: —
» urheilu- ja maatalouskerhoille	»	5,000: —
» suojeluskunnalle	»	20,000: —
Poistot ja peruutukset	»	223,746: 80
	Yhteensä Smk.	2,395,307: 40

Tulot:

Korot, osingot ja veronlisäys	Smk.	44,238: 25
Erinäiset verot	»	14,685: 70
Kansakoulut	»	248,245: 45
Terveystenhoito	»	8,000: —
Köyhäinhoito	»	15,273: —
Laina	»	500,000: —
Kunnallisvero	»	1,636,219: 20
Talousarvion ulkopuolella	»	14,638: 15
	Yhteensä Smk.	2,481,299: 75

Kunnan varat ja velat olivat joulukuun 31 päivänä 1934 tilien mukaan seuraavat:

Varat:			
Käteisiä varoja ja talletuksia	Smk.	382,650:	65
Arvopapereita	»	304,600:	—
Tulojäämät	»	13,241:	25
Verojäämät	»	609,991:	30
Saatavia muilta kunnilta	»	22,178:	30
» valtiolta	»	79,535:	15
» yksityisiltä (vesijohtotyö)	»	27,377:	50
Kiinteistöt	»	1,887,250:	42
Irtaimisto	»	319,467:	40
Meno- ja tulotili	»	101,980:	10
	Yhteensä	Smk.	3,748,272: 07

Velat:			
Kansakoululaina valtiolta	Smk.	328,268:	75
Kuoletluslaina Salamalta	»	282,741:	—
» Suomalta	»	494,912:	50
Laina Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankilta	»	500,000:	—
Konttokuranttilaina	»	321,929:	55
Menojäämät	»	17,379:	20
Otto Brandt'in rahasto	»	435:	80
Kirjaston rahasto	»	25,328:	95
Ruotsinkielisen kansakoulun rakennusrahasto	»	354,221:	70
Kunnan netto-omaisuus	»	1,423,054:	62
	Yhteensä	Smk.	3,748,272: 07

Kunnan kiinteään omaisuuteen on tileissä luettu kumpikin kansakoulu, kunnalliskoti, lääkärinasunto ja leikkuuhuone. Tämän omaisuuden arvo selvitysmiehen toimesta suoritettuna arvion mukaan poikkeaa jonkun verran kiinteistöjen kirjanpidon mukaisesta arvosta. Arviomiehen asettamat ja tilien mukaiset arvot ovat:

	Arvion mukaan	Tilien mukaan
Päiväkummun suomalainen kansakoulu	1,001,000: —	1,000,000: —
Torpabackan ruotsalainen kansakoulu	201,000: —	200,000: —
Torpabackan kunnalliskoti	263,000: —	390,000: —
Lääkäriin asunto Patola 27	239,000: —	250,000: —
Leikkuuhuone	30,000: —	47,250: 42
	Yhteensä	Smk. 1,734,000: — 1,887,250: 42

Kaikki rakennukset ovat, kuten aikaisemmin kunkin hallintoalan rakennuksia selostettaessa on mainittu, vuokramaalla, joten tontinarvot eivät sisälly ylläesitettyihin arvoihin.

Oulunkylän kunnan omaisuuteen on yllä luettu myös Torpabackan ruotsinkielisen kansakoulun rakennukset, vaikka nämä, kuten aikaisemmin myös on mainittu, muodollisesti edelleen kuuluvat Helsingin maalaiskunnalle.

Kunnan varoihin on tileissä luonnollisesti myös luettu vuoden lopussa perimättä olevat kunnallisverot. Näitten yhteenlaskettu määrä on tilinpäätöksissä v:n 1929 jälkeen vaihdellut seuraavasti:

1929	Smk.	726,619: 24
1930	»	785,711: 32
1931	»	830,303: 30
1932	»	817,073: 40
1933	»	668,963: 40
1934	»	609,991: 30

Verojäämien poistot ovat olleet seuraavat:

	Talousarviossa varattu	Lopullisesti poistettu
1929	164,638: —	31,522: 55
1930	235,788: 40	45,631: 19
1931	256,245: 60	239,075: 60
1932	247,488: 40	185,025: 90
1933	250,000: —	247,900: 55

Esitettyjen lukujen perusteella voidaan todeta, että Oulunkylän kunnan taloudellinen asema on verrattain hyvä. V. 1934 otettu 500,000 markan laina on kuitenkin otettu juoksevien menojen peittämiseen.

19. LIITOSEHDOTUS.

Oulunkylän liittäminen kaupunkiin on ollut päiväjärjestyksessä v:sta 1908 alkaen, jolloin kaupunki suoritti ensimmäiset suuret maanostonsa täällä. Kaupunkiin liittämistä pidettiin jo tällöin luonnollisena ja tämä käsitys on sen jälkeen ollut vallalla sekä kaupungin että Oulunkylän kunnan perustamisen jälkeen myös tämän kunnan viranomaisien keskuudessa. Liitsohjelmassa, jonka kaupungin esikaupunkivaltuuskunta v. 1921 määritteli, kuului Oulunkylä kaupunkiin liitettävien alueitten keskeisimpiin osiin ja samaa edellytti ylemmän asteen itsehallintoa valmistellut valtion komitea v. 1923 julkaisemassaan mietinnössä.

Niinhyvin kunnan maantieteellinen asema kaupunkiin nähden kuin olot itse kunnassa tekevätkin liitoksen välttämättömäksi.

Välittömästi kaupungin rajan pohjoispuolella sijaiten on kunta koko pituudeltaan kaupungin pohjoiseen päin suuntautuvan asutuksen tiellä. Kaupungin asemakaavoitetun asutuksen laajentaminen tähän ilmansuuntaan ei yleensä ole mahdollista, jollei kaupungilla ole täyttä määräämisvaltaa alueen asuttamisessa. Myöskään ei ole mahdollista ajatella muitten pohjoisten esikaupunkien olojen järjestämistä kaupunkiin liittämisen pohjalla, jollei Oulunkylää ole liitetty kaupunkiin. Eritoten on Oulunkylän liittäminen kaupunkiin välttämätöntä sen pohjoispuolella olevan Pakinkylän kaupunkiin liittämisen edellytyksenä.

Väestö- ja taloudelliset olot kunnassa ovat varsin pitkälle kaupunkilaistuneet. Kuten aikaisemmin on osoitettu, ei kunnassa enää ole nimeksikään maataloutta harjoittavaa väestöä, vaan saa valtavasti suurin osa väestöä välillisesti tai välittömästi toimeentulonsa kaupungista. Maaomaisuudesta on 64 % siirtynyt kaupungin omistukseen ja yksityisten omistamaa maata käytetään huomattavalta osalta vain asuntotarkoituksiin. Paikkakunta kuuluu siten läheisesti kaupungin talouspiiriin ja sen yleisenä taloudellisena pohjana on kaupungin yleinen taloudellinen elämä. Kunnan alueen ja väestön liittäminen kaupungin hallinnon ja verotusoikeuden piiriin on näinollen tältä yleistaloudelliselta kannalta riittävästi perusteltu.

Jollei olisi tarpeellista asettaa Oulunkylän kunnallishallinnolle suurempia hallinnollisia vaatimuksia ja taloudellisia rasituksia, kuin tavalliselle maalaiskunnalle, kuten tähän asti on tehty, olisi kunnalla ilmeisesti mahdollisuus edelleen tulla toimeen itse-

näisenä kuntana. Maalaiskunnille kuuluvista tehtävistä on kansakoulutoimi, köyhäinhoito ja myös terveydenhoito verrattain tyydyttävällä kannalla. Puutteellisimmalla kannalla on kunnan oma sairaanhoito. Huomioonottaen, että verotus tähän asti on ollut suhteellisen lievä, voisi kunta kuitenkin ilman, että verotus nousisi muualla todettavaa ja kaupungin verotusta korkeammaksi, vielä kehittää näitä kunnallishallinnon haaroja. Kunnan väestö on, kuten aikaisemmin on osoitettu, suhteellisen hyvinvoipaa, varsinkin useimpien muitten esikaupunkien väestöön verrattuna.

Sensijaan ei ole edellytettävissä, että kunta jaksaisi ottaa kannettavakseen kustannukset nykyisen ja tulevan asutuksen kaupunkimaisesta järjestämisestä. Tämä maalaiskunnan hallinnolle vieras tehtävä onkin kokonaan laiminlyöty. Tosin on kuntaa varten nyttemmin vahvistettu rakennussuunnitelma, minkä vahvistamiseen maalaiskuntaa tai sen osaa varten asemakaavalaki tarjoaa mahdollisuuden, mutta tällä pohjalla ei oloja ajanpitkään voida hoitaa. Rakennussuunnitelman täytyy jäädä väliaikaiseksi ja myös lyhytaikaiseksi väliasteeksi. Rakennussuunnitelman heikkous niissä oloissa, mitkä jo nyt Oulunkylässä vallitsevat ja varsinkin mitkä siellä lähivuosina tulevat syntymään, on se, että pelkästään rakennussuunnitelman alaisella alueella ei katu- ja tiekysymystä voida ratkaista asutuksen vaatimalla tavalla. Tämä on mahdollista ainoastaan asemakaavan alaisella alueella, koska asemakaavalaki tekee katumaan lunastuskustannusten ja kadunrakentamiskustannusten asianmukaisen jakamisen maanomistajien ja kunnan välillä mahdolliseksi ainoastaan asemakaavoitetulla alueella. Asemakaavaa taas ei voida vahvistaa maalaiskuntaa varten. Oulunkylän kunta olisi senvuoksi asutuksen kaupunkimaisen järjestämisen aikaansaamiseksi julistettava ainakin kauppalaksi. Kauppalahallinnon aiheuttamat varsinaiset hallintokustannukset Oulunkylän kunta ilmeisesti jaksaisi kantaa, mutta sensijaan ei kunta voisi ottaa vastatakseen niistä varsin huomattavista rasituksista, mitkä katumaan lunastuksista sekä katujen ja viemäreiden rakentamisesta aiheutuvat, huolimatta siitä, että pääosa näistä menoista myöhemmin voidaankin periä maanomistajilta. Kustannuksia arvioitaessa on vielä otettava huomioon kustannukset vesijohtoverkosta, mikä järkipärisen talouden kannalta yleensä on tehtävä samanaikaisesti kuin kadut ja viemärit rakennetaan. Tämän vuoksi ei voida lähteä siitä, että Oulunkylän kunta edes kauppalaksi muodostettuna voisi suoriutua tästä tehtävästä. Kokemukset Haagan kauppalasta tukevat omalta osaltaan tätä käsitystä.

Varsin ratkaisevana tekijänä liitoskysymystä harkittaessa on vielä otettava huomioon, että Oulunkylän asemakaavoittamista ei voida käsitellä erillisenä pelkästään Oulunkylän paikallisen asutuksen järjestämistä koskevana asiana. Kuten kaupungin asemakaavaviranomaiset aikaisemmin mainitussa lausunnossaan v. 1927 huomauttivat, on Oulunkylä käsiteltävä osana vastaista Suur-Helsinkiä ja sen asemakaavan tulee elimellisesti liittyä Helsingin asemakaavaan. Myöskin on välttämätöntä, että asemakaavan toteuttaminen tapahtuu siinä järjestyksessä ja siinä laajuudessa kuin varsinaisen asutuskeskuksen, siis kaupungin edut vaativat. Oulunkylän asemakaavoittamisen johdonkin samoin kuin sen rahoituksen täytyy tämän vuoksi olla kaupungin kunnallisten viranomaisten käsissä. Jättämällä päätösvalta näissä asioissa Oulunkylän kunnallisille viranomaisille, voidaan tuskin aikaansaada riittävän suunnitelmallista ja riittävän tehokasta asutuksen järjestämistä ja kehittämistä. Erittäinkin siihen katsoen, että kaupunki on suurin maanomistaja kunnassa, olisi hankausten vaara kaupungin ja kunnan viranomaisten välillä suuri.

Kaupungin asutustarpeiden tyydyttäminen Oulunkylän kunnan alueella on nyttemmin myöskin muodostunut lähiaikojen tehtäväksi. Tunnettua on, että kaupungin omalla alueella ei enää ole käytettävissä omakotitonteiksi soveltuvaa maata ja maastoa. Tämä puute koskee niin hyvin varakkaammalle kuin vähävaraisemmalle väestölle soveltuvia omakotitontteja. Niin hyvin kaupungin asunto-olojen pysyttämiseksi terveellä sekä väestön vaatimuksia ja toivomuksia vastaavalla kannalla kuin sen vuoksi, että kaupunki luovuttamalla erittäinkin vähävaraisemmille omankodin rakentajille

järjestettyä tonttimaata voisi tehokkaasti vastustaa järjestämättömän esikaupunki-asutuksen jatkumista, olisi tärkeätä, että kaupunki mahdollisimman pian voisi ryhtyä järjestämään uutta lähinnä vähävaraisemmalle väestölle tarkoitettua omakotialuetta. Tähän tarkoitukseen varsin sopivaa maastoa ja vähimmillä kustannuksilla käytäntöön otettavaa aluetta on juuri Oulunkylässä ja nimenomaan sen länsiosassa. Uuden Helsingin pitäjän kirkolle johtavan valtatie valmistuttua on tänne saatu tarpeellinen tieyhteys. Viemärikysymyksen järjestäminen on tässä kunnan keskiosan poikki kulkevan vedenjakajan länsipuolella olevassa osassa mahdollista ja kaupungin vesijohtoverkoston ulottaminen tänne voi tapahtua lyhyempää tietä kuin muualle kaupungin välittömässä läheisyydessä. Asutuksen siirtämistä kaupungin toimesta ja sen kustannuksella vieraaseen kuntaan ei voida pitää asianmukaisena. Oulunkylän liittämistä kaupunkiin ei tästäkään syystä voida jättää epämääräisen tulevaisuuden varaan.

Sen nojalla, mitä edellä on esitetty, tullaan siis siihen, että ainakin ne lakimääräiset edellytykset, mitkä kunnallisen jaoituksen muuttamisesta annetun lain 2 §:n 1 mom:n 1 ja 2 kohdassa mainitaan, ovat olemassa Oulunkylän kunnan liittämiseksi kaupunkiin. Kunnallista jaoitusta voidaan näitten lainkohtien mukaan muuttaa, »jos siten edistetään tai helpotetaan kunnallisten tehtävien täyttämistä» ja »jos kunta tarvitsee lisää aluetta asuntoja, teollisuutta, liikenne- tai muita senkaltaisia tarkoituksia varten tai turvatakseen luonnollisen ja säännöllisen laajenemisen». Nämä tarkoitukset voidaan saavuttaa vain liittämällä puheenaoleva alue kaupunkiin.

Oulunkylän kunnan liittäminen kaupunkiin ei kuitenkaan ole välttämätöntä ainoastaan kunnalliselta kannalta. Samoin kuin tämä liitos on välttämätön edellytys kaupungin pohjoispuolella olevien esikaupunkialueiden yleiselle kunnallisen jaoituksen uudestaanjärjestämiselle, on sen liittäminen kaupunkiin hallinnollisessa ja oikeudellisessa suhteessa edellytyksenä sanottujen esikaupunkialueiden hallinnollisen ja oikeudellisen jaoituksen uudestaan järjestelylle. Oulunkylän kunnan asema Helsingin maalaiskunnan ja kaupungin välissä sijaitsevana alueena on tässä kohden sama kuin Haagan kauppalan ja myös Kulosaaren maalaiskunnan. (Kts. mietinnöt 3 ja 5, siv. 45 ja 29.) Niin hyvin kaupungin ympäristön poliisihoidon yhtenäistämisen kannalta kuin kaupungin raastuvanoikeuden laajennetun tuomiopiirin saattamiseksi yhtenäiseksi on mahdotonta jättää Oulunkylän kunnan asemaa itsenäisenä maalaiskuntana ennalleen.

Selvitysmiehen ehdotus Oulunkylän kuntaan nähden on siis, että koko kunta liitetään kaupunkiin kunnallisessa, hallinnollisessa, oikeudellisessa ja myös kameraaliosassa suhteessa.

